

EASO gyakorlati útmutató: Bizonyítékok értékelése

EASO gyakorlati útmutató sorozat

2015. március

***A Europe Direct szolgáltatás az Európai Unióval kapcsolatos kérdéseire
segít Önnek választ találni.***

Ingyenesen hívható telefonszám (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) A legtöbb hívás és a megadott információk ingyenesek (noha egyes mobiltelefon-szolgáltatókon keresztül, telefonfülkékből és hotelekből a számot csak díjfizetés ellenében lehet hívni).

Bővebb tájékoztatást az Európai Unióról az interneten talál (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2016

Print	ISBN 978-92-9243-723-7	doi:10.2847/375666	BZ-02-15-050-HU-C
PDF	ISBN 978-92-9243-800-5	doi:10.2847/906858	BZ-02-15-050-HU-N

© Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal, 2015

Sem az EASO, sem más, a nevében eljáró személy nem tehető felelőssé az itt szereplő információk esetleges felhasználásáért.

EASO gyakorlati útmutató: Bizonyítékok értékelése

EASO gyakorlati útmutató sorozat

2015. március

Ez a gyakorlati útmutató az EASO minőségügyi mátrix módszertannal összhangban készült. Az EASO ezúton szeretne köszönetet mondani az EU-tagállamok szakértőinek, valamint az Európai Bizottság, az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága és a Menekültek és Száműzöttek Európai Tanácsa képviselőiből álló referenciacsoportnak a gyakorlati útmutató elkészítésében való aktív közreműködésükért és támogatásukért.

Bevezetés

Miért készült ez a gyakorlati útmutató? Az EASO „Bizonyítékok értékelése” című gyakorlati útmutatója arra szolgál, hogy gyakorlati ellenőrző listaként, illetve rövid iránymutatásként segítse az Európai Unióban és azon kívül dolgozó, vizsgálatot végző tisztviselők napi munkáját. Az útmutató a vonatkozó jogi követelményeknek megfelelően épül fel, ugyanakkor gyakorlati, a vizsgálatot végző tisztviselők napi munkájában alkalmazható szemléletet tükröz. Megfelel annak az igénynek, hogy az említett közös előírásokat a végrehajtásra irányuló közös megközelítésbe kell átültetni, valamint a közös európai menekültügyi rendszer (KEMR) átfogó céljának, hogy a hasonló esetek hasonló elbánásban részesüljenek.

Hogyan kapcsolódik ez a gyakorlati útmutató az EASO többi támogatási eszközéhez? Az EASO összes támogatási eszközéhez hasonlóan a bizonyítékok értékeléséről szóló gyakorlati útmutató is a KEMR közös előírásain alapul. Az EASO feladata, hogy támogassa a tagállamokat, többek között a közös képzéssel, közös minőséggel és közös, származási országra vonatkozó információkkal. Ez az útmutató ugyanebbe a keretbe épül be, és a többi rendelkezésre álló eszköz kiegészítésének kell tekinteni. Elsődleges szempont volt, hogy összhangban legyen az említett eszközökkel, különösen ami az EASO képzési program „Bizonyítékok értékelése” című, szorosan kapcsolódó modulját illeti. A gyakorlati útmutató azonban semmiképpen nem helyettesítheti az alapképzést, amelynek feladatát ez a modul látja el. Míg a modul alapos tudást, szakismereteket és hozzáállással kapcsolatos képzést nyújt, ez a gyakorlati útmutató arra törekszik, hogy következetes tartalmat és megközelítést közvetítsen egy olyan eszköz formájában, amely támogatja a vizsgálatot végző tisztviselők napi munkáját.

Ennek a gyakorlati útmutatónak a kidolgozása az EASO minőségügyi mátrix folyamata keretében történt. A korábban kidolgozott és az utána következő újabb gyakorlati útmutatókkal együtt kell kezelni; ilyen például a személyes meghallgatásról, illetve a különleges szükségletekkel rendelkező személyek felismeréséről szóló gyakorlati útmutató.

Mi szerepel ebben a gyakorlati útmutatóban? Az útmutató a bizonyítékok értékelésének az EASO képzési programjával összhangban lévő, strukturált módszerét támogatja. A menekültügyi vizsgálati eljárás minden szakaszában ezt a szemléletet kell alkalmazni. Az útmutató három fő részből áll. Az első rész az információgyűjtésről szól, a második rész a szavahihetőség megállapítását, a harmadik rész pedig a kockázatértékelést tárgyalja. Az útmutatóban a szavahihetőség megállapításán van a hangsúly. A kockázatértékelés csak röviden kerül terítékre, a nemzetközi védelemre való rászorultság vizsgálatának következő, egyben utolsó lépése felé való átvezetésként.

Hogyan készült ez a gyakorlati útmutató? Az útmutatót a tagállamok szakértői állították össze, az EASO támogatásával. A munkában az Európai Bizottság és az UNHCR képviselőiből álló referenciacsoport is érdemben közreműködött. A gyakorlati útmutató összeállításához fontos információforrásul szolgáltak a referenciacsoport által rendelkezésre bocsátott anyagok, például az UNHCR „Beyond proof: Credibility Assessment in EU Asylum Systems” (A bizonyítékon túl: A szavahihetőség értékelése az uniós menekültügyi rendszerekben) és a Magyar Helsinki Bizottság „A szavahihetőség megállapítása a menedékjogi eljárásban: Multidiszciplináris oktatói kézikönyv” című anyagai. Az útmutatót ezután az összes tagállam megvitatta és elfogadta. Az útmutató egyesíti az összegyűjtött szakértelmet, tükrözi a közös előírásokat és azt a közös célt, hogy a menekültügyi eljárások magas színvonalúak legyenek.

Kinek kell használnia ezt a gyakorlati útmutatót? Az útmutató elsősorban arra szolgál, hogy támogassa a vizsgálatokat végző tisztviselők napi munkáját. Hasznos az újonnan kinevezett, vizsgálatokat végző tisztviselők számára, akik további iránymutatást kaphatnak belőle munkájuk e fontos aspektusához, de a többéves tapasztalattal rendelkező tisztviselőknek is, akik egyfajta emlékeztetőként használhatják az egyes ügyek kezelésekor. Az útmutató emellett az önértékelés és a minőségi felügyelet eszközének is tekinthető. Kisebb kiigazításokkal minőségértékelési eszközként is alkalmazható, és a menekültügyi eljárásban érintett szereplők bármelyike számára hasznos lehet.

Hogyan kell használni ezt a gyakorlati útmutatót? Az útmutatót úgy állítottuk össze, hogy a lehető leggyakorlatiasabban legyen. Három, egymással kölcsönösen összekapcsolódó szintből épül fel. Az első egy ellenőrző lista, amely gyors áttekintést ad az egyes szakaszok fontos elemeiről, az információgyűjtéstől a bizonyítékok és a lényeges tények összekapcsolásán és a szavahihetőség megállapításán át a kockázatértékelésig. A második szint rövid útmutatást ad, az ellenőrző listában szereplő elemek kifejtésével és kiegészítésével. A harmadik szint hivatkozik az iránymutatásban említett nemzetközi, európai uniós és nemzeti jogi eszközökre. A szintek között interaktív átjárást biztosítanak a hiperhivatkozások, ami elektronikus használat esetén növeli az útmutató praktikusságát. Az útmutató a fentiek mellett egy sablont is tartalmaz, amelyet fel lehet használni egy konkrét ügy értékeléséhez.

Hogyan kapcsolódik ez a gyakorlati útmutató a nemzeti jogszabályokhoz és gyakorlathoz? Ez az útmutató a puha konvergencia eszköze, amely tükrözi a közös előírásokat, ugyanakkor a jogalkotásban, az iránymutatásokban és a gyakorlatban helyet hagy a nemzeti eltéréseknek. A nemzeti hatóságok az útmutatóban kijelölt helyekre beépíthetik a saját jogszabályaik és iránymutatásaik megfelelő részeit, hogy a vizsgálatokat végző tisztviselők egy forrásból kapjanak teljes körű eligazítást a bizonyítékok értékeléséhez.

EASO gyakorlati útmutató: Bizonyítékok értékelése Ellenőrző lista

Bevezetés: A bizonyítékok értékelésének fontossága

1. lépés: Információgyűjtés

- A lényeges tények meghatározása
 - Kapcsolja össze a lényeges tényeket a menekült definíciójában foglalt feltételekkel
 - Kapcsolja össze a lényeges tényeket a kiegészítő védelemre jogosult személy definíciójában foglalt feltételekkel
 - Ne feledje, hogy a lényeges tények meghatározása egy folyamat
- A bizonyítékok összegyűjtésére alkalmazza a közös bizonyítási terhet
 - Ellenőrizze, hogy a kérelmező eleget tesz-e az igazolási kötelezettségének (a kérelmezőre háruló bizonyítási teher)
 - Valódi erőfeszítést tett a kérelmező azért, hogy a rendelkezésére álló összes nyilatkozatot és okmányt átadja?
 - A lehető leghamarabb megtörtént az összes bizonyíték átadása?
 - A kérelmező kielégítő magyarázattal szolgált a kérelmét alátámasztó bizonyítékok hiányára?
 - Tegyen eleget a vizsgálatot végző tisztviselő vizsgálati kötelezettségének (a vizsgálatot végző tisztviselőre háruló bizonyítási teher)
 - Tájékoztassa a kérelmezőt a feladatairól
 - Kérdésekkel tisztázza a bizonytalan pontokat
 - Foglalkozzon a nyilvánvaló következetlenségekkel, a kellő információ hiányával, a hihetőség kérdésével
 - Szerezze be a megfelelő származási országra vonatkozó információt
 - Szerezzen más bizonyítékokat, ha vannak
 - Foglalkozzon megfelelően a különleges eljárási szükségletekkel rendelkező személyekkel
 - Adott esetben vegye figyelembe az egyedi igazolási szabályokat (áthárított bizonyítási teher):
 - Alkalmazható a kvalifikációs irányelv 4. cikkének (4) bekezdése (korábbi üldöztetés/súlyos sérelem vagy ennek közvetlen veszélye)?
 - A származási országban lehet védelmet igénybe venni?
 - Alkalmazható lehet a belföldi védelem (más néven belföldi alternatív menedék)?
 - Alkalmazható lehet a nemzetközi védelemből való kizáró ok?
 - A kérelmező a nemzeti jog szerint biztonságosnak nyilvánított származási országból érkezett?

- Gyűjtse össze a lényeges tényekre vonatkozó bizonyítékokat
 - Gyűjtse össze a kérelmező nyilatkozatait
 - Személyes meghallgatás
 - Írásbeli nyilatkozatok
 - Gyűjtse össze a más forrásokból származó bizonyítékokat
 - (A kérelmező által bemutatott) dokumentumok
 - A származási országra vonatkozó információk (COI)
 - Egyéb bizonyítékok
 - Szakértői jelentések
 - Orvosi és pszichológiai jelentések
 - Nyelvelemzési jelentések
 - Más személyektől származó információ (tanúvallomás)
 - A tagállam állami hatóságaitól származó információ
 - Más tagállamoktól származó információ

2. lépés: A szavahihetőség megállapítása

- Kapcsolja össze a bizonyítékokat az egyes lényeges tényekkel
- Értékelje a kérelmező nyilatkozatait a szavahihetőségi mutatók szerint
 - Figyelje meg a belső hitelességet
 - Kellő részletesség és konkrétumok
 - Következetesség
 - A viselkedést nem szabad a szavahihetőség mutatójának tekinteni
 - Figyelje meg a külső hitelességet
 - A COI-val való összhang
 - A közismert információkkal való összhang
 - A többi bizonyítékkal való összhang
 - Figyelje meg a hihetőséget
- Értékelje a dokumentumokat
 - Relevancia
 - Létezés
 - Tartalom
 - Forma
 - Jelleg
 - Szerző
- Értékelje az orvosi és pszichológiai bizonyítékokat

- Vegye figyelembe azokat az egyéni és környezeti tényezőket, amelyek torzíthatják a képet
 - A kérelmezővel kapcsolatos tényezők
 - Emlékezet
 - Trauma és poszttraumás stressz szindróma
 - Egyéb pszichológiai és egészségügyi problémák
 - Életkor
 - Iskolai végzettség
 - Kultúra, vallás és meggyőződés
 - Szexuális irányultság és nemi identitás
 - Társadalmi nem
 - A vizsgálatot végző tisztviselővel kapcsolatos tényezők
 - Legyen tudatában a stressz, a munkaterhelés és a határidők hatásának
 - Legyen tudatában a menekültügyi beszámolóknak való tartós kitettség hatásának
 - Kerülje az előítéleteket és a sztereotípiákat
 - Fontos az önértékelés és a felügyelet
 - Az interjúhelyzettel kapcsolatos tényezők
- Döntse el, a lényeges tények közül melyeket lehet elfogadni
 - Az egyes lényeges tényekhez tartozó összes bizonyítékot a maga teljességében vizsgálja
 - Döntse el, melyek a megalapozott (elfogadott) és megalapozatlan (elutasított) tények
 - Döntse el, hogy mely tények maradtak bizonytalanok
 - A továbbra is bizonytalan, lényeges tényekre alkalmazza a kvalifikációs irányelv 4. cikkének (5) bekezdését („kétség esetén a javára” elv)

3. lépés: Kockázatértékelés

- Elemezze az üldöztetéstől való megalapozott félelmet/a súlyos sérelem tényleges veszélyét
 - Alkalmazza a kvalifikációs irányelv 4. cikkének (3) bekezdését
 - Vegye figyelembe a korábbi üldöztetést és súlyos sérelmet vagy ezek hiányát
 - Alkalmazza a bizonyítási küszöböt

EASO gyakorlati útmutató: Bizonyítékok értékelése Útmutató

A bizonyítékok értékelésének fontossága [vissza]

A bizonyítékok értékelését úgy lehet meghatározni, hogy ez az elsődleges módszer az egyéni ügyhöz tartozó tények megállapítására, amihez meg kell vizsgálni és össze kell hasonlítani a rendelkezésre álló bizonyítékokat.

A bizonyítékok értékelésének területét a nemzetközi jog általánosságban nem szabályozza. Az 1951. évi genfi egyezmény semmilyen konkrét rendelkezést nem tartalmaz a bizonyítékok értékelésére vonatkozóan. Mindazonáltal némi útmutatással szolgál ezen a téren az UNHCR „Kézikönyv és iránymutatás a menekült jogállásnak az 1951. évi menekültügyi egyezmény és a menekültek jogállásáról szóló 1967. évi jegyzőkönyv szerinti meghatározásához szükséges eljárásokról és kritériumokról” című (2011-ben újból kiadott) kézikönyvének 195–205. bekezdése és az UNHCR „Feljegyzés a menedékkérelmekre alkalmazandó bizonyítási teherről és a bizonyítási küszöbről” (1998) című dokumentuma.

A bizonyítékok értékelésének területén a **kvalifikációs irányelv** (QD) képezi az első regionális hatályú, jogilag kötelező, nemzetek feletti jogi eszközt, amely megállapítja, hogy a kérelmezőnek milyen kritériumoknak kell eleget tennie ahhoz, hogy menekültnek vagy más okból nemzetközi védelemre szoruló személynek minősüljön. A kvalifikációs irányelv nagymértékben támaszkodik a nemzetközi és európai menekültügyi és emberi jogi eszközökre és joggyakorlatra.

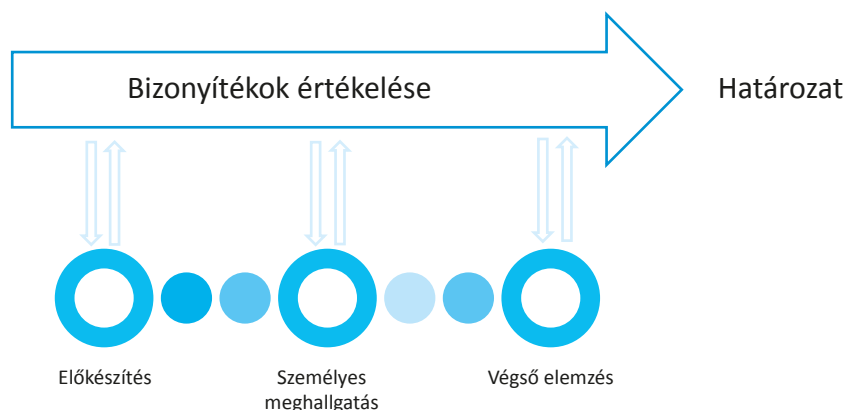
Az európai országok azonban általában véve eltérő jogi hagyományokkal rendelkeznek és változó eljárásokat alkalmaznak a bizonyítékok értékelésében. Ha a tagállamok hasonló jogi fogalmakkal dolgoznak a nemzetközi védelemre való jogosultság terén, de a bizonyítékokat máshogy értékelik, könnyen előfordulhat, hogy eltérő következtetésre jutnak. A menekültügyi eljárások ráadásul minden más jogi eljárástól különböznek, részben az objektív bizonyítás „szokásos” módjának hiánya, illetve a meghozott döntés súlyos következményei miatt. A tisztességes és hatékony döntéshozatali folyamathoz ezért elengedhetetlen a menekültügyi eljárásban használt bizonyítékok értékelésének eljárási normáira vonatkozó követelmények megállapítása és ezeknek a normáknak az ismerete.

A bizonyítékok értékelése olyan módszer, amellyel a menedékjogi kérelem vizsgálatának teljes folyamata során tisztában kell lenni.

Ez a gyakorlati útmutató a bizonyítékok értékelésének három lépésből álló módszerét mutatja be:

- 1. lépés: Információgyűjtés;
- 2. lépés: A szavahihetőség megállapítása;
- 3. lépés: Kockázatértékelés.

A vizsgálatot végző tisztviselő a menekültügyi eljárás különböző szakaszaiban mindvégig az említett lépéseket alkalmazza:

1. lépés Információgyűjtés [vissza]

1.1 Határozza meg a lényeges tényeket [vissza]

A nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálásához a vizsgálatot végző tisztviselőnek meg kell határoznia a lényeges tényeket.

A lényeges tények azok a tények, amelyek közvetlenül kapcsolódnak a menekült (az 1951. évi genfi egyezmény 1. cikke A. pontjának (2) bekezdése és a QD 2. cikkének d) pontja) vagy a kiegészítő védelemre jogosult személy (a QD 2. cikkének f) pontja és 15. cikke) meghatározásához, és a kérelem lényegére vonatkoznak. A kérelem központi elemeit nem befolyásoló, kisebb jelentőségű vagy lényegtelen tényekkel általában felesleges foglalkozni.

A lényeges tények helyes meghatározása döntő fontosságú mind a szavahihetőség, mind a kockázatértékelés szempontjából. Amennyiben egy tény nem lényeges, akkor nem szükséges figyelembe venni, függetlenül attól, hogy a vizsgálatot végző tisztviselő elfogadja-e. Amikor a vizsgálatot végző tisztviselő elfogad egy lényeges tényt, az említett tény alapján mérlegelheti a nemzetközi védelem szükségességét. Azt a lényeges tényt, amelyet a szavahihetőség megállapításakor nem fogadnak el, nem szabad figyelembe venni a kockázatértékelésben. A szavahihetőségre és a kockázatértékelésre vonatkozó részletes információkat lásd a 2. és 3. lépésnél.

A lényeges tények azonosításához lásd a [sablont](#).

1.1.1 Kapcsolja össze a lényeges tényeket a menekült definíciójában foglalt feltételekkel [vissza]

A menekült meghatározásának központi elemei a következők:

- A kérelmező harmadik ország állampolgára, aki a származási országán kívül (vagy hontalan személy, aki a szokásos tartózkodási helye szerinti országon kívül) tartózkodik;
- A kérelmező megalapozottan fél az üldöztetéstől;
- Az őt fenyegető üldöztetés összefügg a kérelmező (vélt vagy valós) faji, vallási vagy nemzeti hovatartozásával, politikai meggyőződésével avagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozásával;
- A kérelmező nem tudja vagy a megalapozott félelem miatt nem kívánja igénybe venni a származási ország védelmét;
- A kérelmező nem lehet kizárva a menekült jogállásból.

1.1.2 Kapcsolja össze a lényeges tényeket a kiegészítő védelemre jogosult személy definíciójában foglalt feltételekkel [vissza]

A kiegészítő védelemre való jogosultság feltételei az alább felsoroltak:

- A kérelmező harmadik ország állampolgára, aki a származási országán kívül (vagy hontalan személy, aki a szokásos tartózkodási helye szerinti országon kívül) tartózkodik;
- A kérelmező olyan személy, aki nem minősül menekültnek;
- A kérelmezővel kapcsolatban megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy a QD. 15. cikke szerinti súlyos sérelem tényleges veszélyének lenne kitéve;
- A kérelmező nem tudja vagy az ilyen veszély miatt nem kívánja igénybe venni a származási ország védelmét;
- A kérelmező nem lehet kizárva a kiegészítő védelemből.

1.1.3 Ne feledje, hogy a lényeges tények meghatározása egy folyamat [vissza]

Az alapelv az, hogy a vizsgálatot végző tisztviselőnek nyitottnak kell lennie, és figyelembe kell vennie, hogy a folyamat során bármikor felmerülhetnek új tények.

A lényeges tények meghatározása egy folyamat, amely a nemzetközi védelmet kérelmező kérelme benyújtásának pillanatától a kockázatértékelés megkezdéséig tart.

A vizsgálatot végző tisztviselő akkor határozza meg a kérelemhez tartozó lényeges tényeket, amikor a kezdetben rendelkezésre álló információ alapján felkészül a meghallgatásra, amikor meghallgatja a kérelmezőt, majd amikor megvizsgálja a benyújtott okmányokat és bizonyítékokat, a családtagok vagy tanúk beszámolóit, illetve a származási országra vonatkozó információkat.

A lényeges tények meghatározásának szemléltetését lásd a [sablonban](#).

1.2 A bizonyítékok összegyűjtésére alkalmazza a közös bizonyítási terhet [vissza]

A nemzetközi védelem iránti kérelmek esetében az a kiindulópont, hogy az állításai bizonyításának terhe a kérelmezőre hárul. A menekültügyi eljárás sajátosságai azonban bonyolultabbá teszik a bizonyítási teher kérdését.

A lényeges tények megállapításához szükséges bizonyítékok összegyűjtésének folyamatát három fő elv irányítja:

- 1) a kérelmező igazolási kötelezettsége (a kérelmezőre háruló bizonyítási teher);
- 2) a vizsgálatot végző tisztviselő vizsgálati kötelezettsége (a vizsgálatot végző tisztviselőre háruló bizonyítási teher);
- 3) az igazolásra vonatkozó egyedi szabályok (áthárított bizonyítási teher);

1.2.1 Ellenőrizze, hogy a kérelmező eleget tesz-e az igazolási kötelezettségének (a kérelmezőre háruló bizonyítási teher) [vissza]

A vizsgálatot végző tisztviselő tájékoztatja a kérelmezőt a rá háruló bizonyítási teherről, amelynek része a kérelmező azon kötelezettsége, hogy hihető nyilatkozatot tegyen, bemutassa a rendelkezésére álló összes bizonyítékot és a kérelmének vizsgálata során együttműködjön a hatóságokkal.

A QD. 4. cikkének (1) bekezdése alapján a tagállamok a kérelmező kötelezettségének tekinthetik, hogy a lehető leggyorsabban bemutasson minden, a nemzetközi védelem iránti kérelem alátámasztásához szükséges bizonyítékot. A bizonyítékok közé tartoznak a kérelmező által az alábbiak tekintetében szolgáltatott információk, valamint ezek alátámasztására a kérelmező birtokában lévő dokumentumok: a kérelmező életkora, háttere – ideértve az érintett hozzátartozókét is –, személyazonossága, állampolgársága(i), korábbi tartózkodási helye(i), illetve a korábbi tartózkodási helye(i) szerinti ország(ok), menedékjog iránt korábban benyújtott kérelmei, utazásának útvonala, úti okmányai, továbbá nemzetközi védelem iránti kérelmének indokai (a QD 4. cikkének (2) bekezdése).

1.2.1.1 Valódi erőfeszítést tett a kérelmező azért, hogy a rendelkezésére álló összes nyilatkozatot és okmányt átadja? [vissza]

A kérelmezőnek a birtokában lévő összes releváns bizonyítékot át kell adnia a vizsgálatot végző tisztviselőnek.

A kérelmező e téren tanúsított magatartásának (azaz hogy milyen bizonyítékokkal kellene rendelkeznie vagy a gyakorlatban képesnek lennie a beszerzésére) értékelésekor a vizsgálatot végző tisztviselőnek figyelembe kell vennie az ügyhöz tartozó összes egyéni és helyzeti körülményt, például a bizonyítékok megszerzésére igénybe vehető módszereket, a kérelmező fizikai/mentális állapotát, iskolai végzettségét, a származási országban uralkodó helyzetet, a családi kötelekeket, hogy a kérelmező miért és hogyan menekült el az országból, a származási ország vonatkozó jogszabályait stb.

1.2.1.2 A lehető leghamarabb megtörtént az összes bizonyíték átadása? [vissza]

A kérelmezővel szemben elvárás, hogy a birtokában lévő összes bizonyítékot haladéktalanul átadja. A vizsgálatot végző tisztviselő ezáltal időben meg tudja határozni és értékelni tudja az ügyhöz tartozó összes lényeges tényt. Ennek a kötelezettségnek a teljesítése szorosan összefügg a hatóság azon kötelezettségével, hogy tájékoztassa a kérelmezőt a menekültügyi eljárás során rá háruló feladatokról, a bizonyítékok benyújtásához a kérelmező rendelkezésére álló eszközökről és az ügy egyéni és helyzeti körülményeiről.

A gyakorlatban ez úgy zajlik, hogy a kérelmezővel megtárgyalják, milyen bizonyítékokat tervez benyújtani, és megállapodnak egy ésszerű határidőben.

1.2.1.3 A kérelmező kielégítő magyarázattal szolgált a kérelmét alátámasztó bizonyítékok hiányára? [vissza]

Az ügyhöz tartozó tények némelyikét a kérelmező nem feltétlenül tudja bizonyítékkal alátámasztani. Ilyenkor a vizsgálatot végző tisztviselőnek kell felmérnie, hogy el lehet-e fogadni a kérelmező arra adott magyarázatát, hogy miért nem tud további bizonyítékot bemutatni. A kérelmező által adott magyarázatot mérlegelni kell, figyelembe véve az ügy egyéni és helyzeti körülményeit, a szavahihetőségi mutatók és az esetlegesen torzító tényezők alapján (lásd még a 2.4 részt az esetlegesen torzító tényezőkről).

1.2.2 Tegyen eleget a vizsgálatot végző tisztviselő vizsgálati kötelezettségének (a vizsgálatot végző tisztviselőre háruló bizonyítási teher) [vissza]

A kérelmezőnek lehetőséget kell adni arra, hogy az összes lényeges tényt és az összes releváns bizonyítékot bemutassa. A kérelem szempontjából jelentőséggel bíró elemek megállapítását – a kérelmező közreműködésével – a döntést hozó hatóság végzi. E kötelezettsége teljesítéséhez a vizsgálatot végző tisztviselőnek a következőket kell tennie:

1.2.2.1 Tájékoztassa a kérelmezőt a feladatairól [vissza]

A kérelmezőt tájékoztatni kell a menekültügyi eljárásban rá háruló feladatokról – az együttműködési kötelezettségét is beleértve –, valamint az elmulasztásuk következményeiről. A tájékoztatást a nemzeti eljárásokkal összhangban, a lehető leghamarabb meg kell adni. Ezt az információt olyan nyelven kell közölni, amelyet a kérelmező ért vagy ésszerűen feltételezhető, hogy ért, és közérthető formában kell megfogalmazni. A tájékoztatásnak ki kell terjednie a kötelezettségek teljesítésére érvényes határidőkre is. A kérelmezőnek gyakorlati felvilágosítást is kell adni arról, hogy a kötelezettségeinek hogyan tud eleget tenni, a nemzeti jogszabályoknak és gyakorlatnak megfelelően.

1.2.2.2 Kérdésekkel tisztázza a bizonytalan pontokat [vissza]

A vizsgálatot végző tisztviselőnek a kérelmező közreműködésével tisztáznia kell a kérelemhez tartozó összes releváns tényt, figyelembe véve a rendelkezésre álló bizonyítékokat, a származási országra vonatkozó információkat és azokat a lehetséges tényezőket, amelyek torzíthatják a képet (lásd még a 2.4 részt az esetlegesen torzító tényezőkről). Az ügy értékelése nem alapulhat olyan szempontokon, amelyek a vizsgálatot végző tisztviselő számára nem világosak, és lehetőséget adnak a feltételezésekre, spekulációra, találgatásra, megérzésekre vagy zsigeri érzelmekre.

1.2.2.3 Foglalkozzon a nyilvánvaló következtelenségekkel, a kellő információ hiányával, a hihetőség kérdésével [vissza]

Fel kell hívni a kérelmező figyelmét az esetleges következtelenségekre, a hihetőséget érintő kérdésekre és a kellő információ hiányára, és lehetőséget kell adni neki ezek tisztázására. A vizsgálatot végző tisztviselőnek azzal is foglalkoznia kell, hogy megkeresse ezek okait, hogy ezáltal helyesen tudja megítélni, hogyan hatnak a szavahihetőség megállapítására. A vizsgálatot végző tisztviselőnek figyelembe kell vennie a torzító tényezők potenciális jelenlétét (lásd még a 2.4 részt az esetlegesen torzító tényezőkről), amelyek befolyásolhatják a kérelmező kijelentéseinek következetességét és a részletes felvilágosításra való képességét.

1.2.2.4 Szerezze be a megfelelő származási országra vonatkozó információt [vissza]

Az ügy elbírálásához a vizsgálatot végző tisztviselőnek releváns, pontos és naprakész információt kell szereznie a származási országról (COI). A COI-nek a lehető legnagyobb mértékben specifikusnak kell lennie, nem korlátozódhat a származási országban fennálló általános helyzetre. Különbő forrásokból kell származnia, például a nemzeti COI-egységektől, az EASO-tól, az UNHCR-től és más érintett emberi jogi szervezetektől. A COI-nek objektívnek kell lennie, és az összegyűjtését is pártatlanul kell végezni (az információt összegyűjtő személy nem teheti meg, hogy csak a negatív vagy csak a pozitív döntést alátámasztó COI-t vizsgálja meg).

1.2.2.5 Szerezzen más bizonyítékokat, ha vannak [vissza]

Az ügy elbírálásához a vizsgálatot végző tisztviselőnek esetenként hivatalból más bizonyítékokat is be kell szereznie (lásd még az 1.3.2.3 részt az egyéb bizonyítékokról).

1.2.2.6 Foglalkozzon megfelelően a különleges eljárási szükségletekkel rendelkező személyekkel [vissza]

A kérelem hatékony alátámasztásához egyes kérelmezőknek különleges eljárási garanciákra lehet szükségük, például az életkoruk, nemük, szexuális irányultságuk, nemi identitásuk, fogyatékoságuk, súlyos betegségük, mentális zavarai vagy az általuk elszenvedett kínzás, nemi erőszak vagy bármely egyéb súlyos pszichikai, fizikai vagy szexuális erőszak következményei miatt. A tagállamok a kérelem benyújtása után ésszerű határidőn belül felmérik, hogy a kérelmező különleges eljárási garanciákra szorul-e, és amennyiben igen, megfelelő támogatást biztosítanak számára.

A különleges eljárási szükségletekkel rendelkező személyek esetében külön hangsúlyt kell helyezni a vizsgálatot végző tisztviselő nyomozati szerepére. A vizsgálatot végző tisztviselőnek a releváns információk összegyűjtésekor külön figyelembe kell vennie a kérelmező különleges szükségleteit. Ahhoz, hogy helyesen ítélje meg az ilyen körülmények hatását az adott ügyre, a vizsgálatot végző tisztviselő megfelelő szakértői véleményeket is kérhet (pl. a mentális zavarokról, a pszichológiai, fizikai vagy szexuális erőszak formáinak következményeiről stb.). A vizsgálatot végző tisztviselőnek a különleges eljárási szükségletekkel rendelkező kérelmezők esetében kellő időt kell hagynia a nemzetközi védelem iránti kérelmet alátámasztó elemek bemutatására, és a személyes meghallgatás lebonyolításakor figyelembe kell vennie az ilyen szükségleteket.

1.2.3 Megfelelő esetben vegye figyelembe az egyedi igazolási szabályokat (áthárított bizonyítási teher) [vissza]

A bizonyítás terhe a vizsgálatot végző tisztviselőre hárul, amennyiben azzal érvel, hogy a származási országban alternatív belföldi menedék vagy védelem áll rendelkezésre, vagy hogy bizonyos elemek arra utalnak, hogy a kérelmezőt ki kell zárni a nemzetközi védelemből. Ilyen áthárításra kerül sor akkor is, ha a kérelmező igazolja, hogy a származási országban üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek volt kitéve, vagy vele szemben ilyen üldöztetés vagy súlyos sérelem közvetlen veszélye állt fenn. Vannak olyan esetek is, mint a biztonságos származási ország fogalmának lehetséges alkalmazása, amikor a bizonyítási teher a kérelmezőre hárul.

1.2.3.1 Érvényesül a kvalifikációs irányelv 4. cikkének (4) bekezdése (korábbi üldöztetés/súlyos sérelem vagy ennek közvetlen veszélye)? [vissza]

A tények vizsgálata során a vizsgálatot végző tisztviselő megállapíthatja, hogy a kérelmező igazolta, hogy a származási országban üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek volt kitéve, vagy vele szemben ilyen üldöztetés vagy súlyos sérelem közvetlen veszélye állt fenn. Ez komolyan jelzi a kérelmező üldöztetéstől való megalapozott félelmét vagy a súlyos sérelem elszenvedésének tényleges veszélyét, kivéve, ha alapos okkal feltételezhető, hogy az ilyen üldöztetés vagy súlyos sérelem nem fog megisméltódni. A vizsgálatot végző tisztviselő köteles bemutatni, hogy fennállnak-e ilyen alapos okok.

1.2.3.2 A származási országban lehet védelmet igénybe venni? [vissza]

Miközben a kérelmét a kérelmezőnek kell alátámasztania (üldöztetés/súlyos sérelem veszélye a származási országba való visszatérés esetén), a származási országban elérhető védelem (az ellenkezője) esetében a vizsgálatot végző tisztviselőre hárul a bizonyítási teher.

A származási országban elérhető védelem megerősítéséhez a vizsgálatot végző tisztviselőnek a kérelemhez tartozó lényeges tények meghatározása folyamán meg kell állapítania, hogy a kérelmező próbált-e védelmet kérni a megfelelő hatóságoktól/szereplőktől; ha nem, miért nem; mely hatóságoktól/szereplőktől kért védelmet, mi lett ennek az eredménye, és hogy a védelem hozzáférhető, hatékony és állandó jellegű-e (a QD 7. cikke).

1.2.3.3 Alkalmazható lehet a belföldi védelem (más néven belföldi alternatív menedék)? [vissza]

Amennyiben a nemzeti jog így rendelkezik, a vizsgálatot végző tisztviselő kijelentheti, hogy a kérelmező a származási ország valamely részében hatékony belföldi védelmet vehet igénybe az üldöztetéssel vagy súlyos sérelemmel szemben. Ilyen esetben a vizsgálatot végző tisztviselőnek kell bizonyítania, hogy a származási országnak van olyan része, ahová a kérelmező biztonságosan és jogszerűen elutazhat, bebocsátást nyerhet, és ésszerűen elvárható, hogy ott letelepedjen (a QD 8. cikke).

Egy ilyen megállapítás alátámasztásához a vizsgálatot végző tisztviselőnek a lényeges tények meghatározásakor tekintettel kell lennie az adott országrészben uralkodó körülményekre, valamint a kérelmező személyes körülményeire. Gondoskodnia kell róla, hogy mind az ország általános helyzetéről, mind a védelem céljából megjelölt országrész helyzetéről pontos, naprakész információt szerezzen be megfelelő forrásokból, például az UNHCR-től és az EASO-tól.

Amennyiben az állam vagy az állam megbízottai felelősek az üldöztetésért vagy a súlyos sérelemért, a vizsgálatot végző tisztviselőnek azt kell vélelmeznie, hogy a kérelmező számára nem áll rendelkezésre hatékony belföldi védelem.

Amennyiben a kérelmező kísérő nélküli kiskorú, a vizsgálatot végző tisztviselőnek az ő mindenek felett álló érdekét szolgáló megfelelő gondozási és gyermekfelügyeleti megoldások elérhetőségét is vizsgálnia kell annak megállapításakor, hogy a védelem hatékonyan elérhető-e.

1.2.3.4 Alkalmazható lehet a nemzetközi védelemből való kizáró ok? [vissza]

A lényeges tények megállapítása folyamán (a tényszerű vizsgálat előtt) a vizsgálatot végző tisztviselő olyan okokat találhat, amelyek a kérelmező nemzetközi védelemből való kizárásához vezethetnek.

Ha a vizsgálatot végző tisztviselő úgy találja, hogy a kérelmezőtől kizáró ok alapján meg kell tagadni a védelmet, akkor ezt a QD 12. cikkének és a QD 17. cikkének megfelelően indokolnia kell.

A kizárásnak világos, hiteles bizonyítékon kell alapulnia. A kérelmezőnek lehetőséget kell adni arra, hogy megtámadja a kizárás alátámasztásához felhasznált bizonyítékokat.

1.2.3.5 A kérelmező a nemzeti jog szerint biztonságosnak nyilvánított származási országból érkezett? [vissza]

Néhány tagállam bevezette a biztonságos származási ország fogalmát, és bizonyos országokat a nemzeti joga szerint biztonságos származási országnak nyilvánított. A nemzeti jogtól és gyakorlattól függően, ha a kérelmező ilyen országból érkezett, a vizsgálatot végző tisztviselő vélelmezheti, hogy az ország a kérelmező számára biztonságos, kivéve, ha a kérelmező az ellenkezőjére utaló jeleket mutat be. Egy ország biztonságossá nyilvánítása nem jelent abszolút garanciát az adott ország minden egyes állampolgárának biztonságára.

Amennyiben egy kérelmező alátámasztja, hogy komoly okok alapján az ország az ő adott körülményei között nem tekinthető biztonságosnak, az ország biztonságossá nyilvánítását a továbbiakban az ő esetében nem lehet relevánsnak tekinteni. A vizsgálatot végző tisztviselőnek a nemzeti iránymutatások és gyakorlat szerint tényleges lehetőséget kell adnia a kérelmezőnek az ilyen ellenjavallatok közlésére, beleértve a kérelmező megfelelő tájékoztatását és a kérdés tárgyalását a személyes meghallgatás alkalmával.

1.3 Gyűjtse össze a lényeges tényekre vonatkozó bizonyítékokat [vissza]

A vizsgálatot végző tisztviselő feladata, hogy megvizsgálja a rendelkezésre álló bizonyítékokat, és megfelelő esetben kérje a további, ésszerűen elvárható bizonyítékok (például sajtójelentések, orvosi igazolások stb.) benyújtását.

A magas színvonalú döntéshozatal egyik alapfeltétele, hogy a vizsgálatot végző tisztviselő segítse a kérelmezőt azzal, hogy alaposan megvizsgálja az összes benyújtott bizonyítékot, és lehetőséget ad a kérelmezőnek bármilyen releváns bizonyíték benyújtására.

Minden bizonyítékot úgy kell összegyűjteni, hogy eleget tegyen a QD 4. cikke (3) bekezdésének. A vizsgálatot végző tisztviselőnek gondoskodnia kell arról, hogy megértse a kérelmező által a kérelmének alátámasztására benyújtott bizonyítékok jelentőségét.

Egyes esetekben – még ha a kérelmező valódi erőfeszítést is tesz a birtokában lévő összes nyilatkozat és okmány benyújtására, és kielégítő magyarázattal szolgál arra, hogy egyes bizonyítékokat miért nem tud benyújtani – a vizsgálatot végző tisztviselő szükségesnek találhatja további információk beszerzését, hogy tisztázza az ügghöz tartozó releváns tényeket. A kiegészítő információt a kérelmező vagy családtagjai további nyilatkozataiból, szakértői véleményekből, újabb írásos bizonyítékokból, pontosabb származási országra vonatkozó információkból stb. lehet beszerezni. A nemzeti jogszabályok és iránymutatások határidőhöz köthetik a kiegészítő információk begyűjtését.

Elfogadott tény, hogy a kérelmező gyakran nem tudja független dokumentumokkal vagy más bizonyítékokkal alátámasztani a kijelentéseit. Logisztikai vagy biztonsági jellegű nehézségekbe ütközhet például, hogy a származási országból eredeti hivatalos okmányokat szerezzen be. Ettől függetlenül bármilyen benyújtott információ nagymértékben segítheti a vizsgálatot végző tisztviselőt a kérelem általános szavahihetőségének megállapításában.

1.3.1 Gyűjtse össze a kérelmező nyilatkozatait [vissza]

A kérelmező személyes vallomása rendszerint a bizonyítékok közül a legfontosabb, de olykor ez az egyetlen bizonyíték. Ezt a bizonyítékot különböző módokon lehet benyújtani, köztük személyes meghallgatás vagy írásbeli nyilatkozat, illetve mindkettő formájában.

1.3.1.1 Személyes meghallgatás [vissza]

A vizsgálatot végző tisztviselő számára a kérelem elbírálásakor legtöbbször a személyes meghallgatás a bizonyítékok fő forrása. Ezért elengedhetetlen, hogy a meghallgatást olyan módon végezzék, hogy biztosított legyen a magas színvonalú bizonyítékok megszerzése a kérelmezőtől.

A magas színvonalú meghallgatás lebonyolításához az **EASO személyes meghallgatásról szóló gyakorlati útmutatója** nyújt segítséget.

1.3.1.2 Írásbeli nyilatkozatok [vissza]

Előfordulhat olyan helyzet, amikor a kérelmet alátámasztó további bizonyítékként írásbeli nyilatkozatot nyújtanak be. Amennyiben az útmutatót az írásbeli nyilatkozatok elfogadhatóságára vonatkozó nemzeti iránymutatással egészítették ki, ezt [itt](#) találja.

1.3.2 Gyűjtse össze a más forrásokból származó bizonyítékokat [vissza]

A személyes meghallgatás és/vagy írásbeli nyilatkozat útján tett vallomásuk mellett a kérelmezők különféle formákban további bizonyítékokkal támaszthatják alá kérelmüket.

Az alábbiakban a benyújtott bizonyítékok leggyakoribb típusaihoz és ezek kezeléséhez adunk útmutatást. A más forrásokból származó bizonyítékok begyűjtésekor a vizsgálatot végző tisztviselőnek óvatosnak kell lennie, és tiszteletben kell tartania a titoktartásra vonatkozó szabályokat.

1.3.2.1 A kérelmező által bemutatott dokumentumok [vissza]

A kérelmező által a kérelmének alátámasztására benyújtott dokumentumokat minden esetben alaposan meg kell vizsgálni. A vizsgálatot végző tisztviselőnek először is tisztáznia kell, hogy milyen dokumentumokat nyújtottak be, és ezeknek milyen jelentősége van a kérelem szempontjából. A vizsgálatot végző tisztviselőnek lehetőség szerint tájékozódnia kell a benyújtott dokumentumok (pl. letartóztatási parancs, bírósági idézés) általánosan elvárható formájáról és tartalmáról. Az ilyen információkat a megfelelő származási országra vonatkozó információkból lehet kinyerni.

A vizsgálatot végző tisztviselőnek arról is meg kell győződnie, hogy a kérelmező hogyan jutott hozzá a benyújtott dokumentumokhoz. Amennyiben a kérelmező olyan dokumentumot nyújt be, amelyhez rendes esetben nem tudna hozzájutni, ez befolyásolhatja, hogy a vizsgálatot végző tisztviselő támaszkodhat-e az említett dokumentumra mint megerősítő bizonyítékra. Ha a kérelmező olyan dokumentumokat szerzett be, amelyek elvárható módon nem lehetnének a birtokában, lehetőséget kell adni arra, hogy ezt megmagyarázza.

Az útlevelekben ellenőrizni kell a beutazási/kiutazási bélyegzőket, a vízumokat, a származási országba való visszatérés bizonyítékait, egyrészt a kérelmező bevándorlási történetének megerősítése, másrészt a kérelmező által adott beszámoló megerősítése érdekében, a szavahihetőség értékelése céljából.

Ahol rendelkezésre áll az ilyen szaktudás, az okmányokat a terület specialistája is megvizsgálhatja, hogy meggyőződjön a valóságukról, illetve bebizonyítsa, ha hamisítványokról van szó. Ha az okmányok hamisítványnak bizonyulnak, a kérelmezőnek lehetőséget kell adni arra, hogy megmagyarázza, hogyan jutott hozzájuk.

Amennyiben az útmutatót arra vonatkozó nemzeti iránymutatással egészítették ki, hogy eredeti okmányokat kell-e benyújtani, vagy a másolatok is elfogadhatók, ezt [itt](#) találja.

Amennyiben az útmutatót arra vonatkozó nemzeti iránymutatással egészítették ki, hogy a fordításról a kérelmezőnek vagy a tagállami hatóságoknak kell-e gondoskodnia, ezt [itt](#) találja.

1.3.2.2 A származási országra vonatkozó információk (COI) [\[vissza\]](#)

A döntéshozatali folyamathoz elengedhetetlen a magas színvonalú COI rendelkezésre állása. A vizsgálatot végző tisztviselőnek meg kell győződnie arról, hogy a rendelkezésére álló információ releváns, pontos, naprakész és különféle forrásokból származik. Az ilyen források közé tartoznak például a nemzeti COI-egységek, az EASO, az UNHCR és más érintett emberi jogi szervezetek.

Amennyiben erről még nincs hozzáférhető információ, előfordulhat, hogy a vizsgálatot végző tisztviselőnek ki kell kérnie vagy kutatnia a kérelemre vonatkozó információkat.

Amennyiben az útmutatót a COI beszerzésére vonatkozó nemzeti iránymutatással egészítették ki, ezt [itt](#) találja.

1.3.2.3 Egyéb bizonyítékok [\[vissza\]](#)

- **Szakértői jelentések [\[vissza\]](#)**

A vizsgálatot végző tisztviselőnek különféle szakértői jelentések is a birtokában lehetnek, hogy segítsék a döntéshozatali folyamatot. Az ilyen jelentéseket átadhatja maga a kérelmező, vagy a döntéshozó hatóság is biztosíthatja.

A kérelmezők esetenként szeretnének olyan szakértői jelentésekre támaszkodni, amelyek tájékoztatást adnak a kulturális háttérükről, az ország helyzetéről vagy más, a kérelem szempontjából releváns kérdékről. Az ilyen jelentések különösen hasznosak lehetnek olyankor, ha más forrásból származó COI nem hozzáférhető, vagy az ilyen COI túl bizonytalan vagy túl általános.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy az ilyen jelentéseket ugyanúgy el kellene fogadni, mint a COI-t. A vizsgálatot végző tisztviselőnek el kell döntenie, hogy a lényegesnek mondott tények hitelességének értékelésekor, illetve a hazatérés esetén fennálló kockázat későbbi értékelésekor mekkora súlyt helyez az ilyen jelentésekre.

Amennyiben az útmutatót a szakértői jelentések beszerzésére és az ilyenek igénybevételének körülményeire vonatkozó nemzeti iránymutatással egészítették ki, ezt [itt](#) találja.

- **Orvosi és pszichológiai jelentések [\[vissza\]](#)**

A határozatban megfelelő súlyt kell helyezni a tagállamok vagy a kérelmező vagy képviselője által felkért, szaképesítéssel rendelkező egészségügyi szakemberek jelentéseire, amelyek alátámasztják azt az állítást, hogy a kérelmező kínzásnak vagy súlyos bántalmazásnak volt kitéve ([az APD-átdolgozás 18. cikke](#)). A vizsgálatot végző tisztviselőnek nem feladata, hogy önálló klinikai ítéletet mondjon az orvosi bizonyítékokról vagy általában véve az orvosi kérdésekről.

Amellett, hogy biztosítják az olyan kérdések megítélését, mint például a kínzás bizonyítékai, az orvosi jelentések arról is fontos információt adhatnak, hogy a kérelmező mennyire képes világosan, részletesen beszámolni a vele történekről. Ha például egy jelentés megerősíti, hogy a kérelmező traumától szenved, és ennek következtében problémái vannak az események világos felidézésével, ez segítheti a vizsgálatot végző tisztviselőt annak eldöntésében, hogyan értelmezi a bizonyítékait, és milyen jelentőséget tulajdonít a részletesség vagy a koherencia nyilvánvaló hiányosságainak.

- **Nyelvelemzési jelentések [\[vissza\]](#)**

A vizsgálatot végző tisztviselő nyelvelemzési jelentésekhez is hozzájuthat; ezeket olyan nyelvi szakemberek készítik, akik beszélnek a személyekkel és meghallgatják őket, majd indoklással kísért véleményt alkotnak a valószínűsíthető származási helyükről.

Amennyiben az útmutatót az ilyen jelentések elfogadhatóságára és beszerzésük módjára vonatkozó nemzeti iránymutatással egészítették ki, ezt [itt](#) találja.

- **Más személyektől származó információ (tanúvallomás) [vissza]**

Az e területen képesítéssel rendelkező szakemberektől származó információk mellett más személyektől vagy csoportoktól származó tanúvallomásokat is el lehet fogadni/ki lehet kérni, mivel ezek segíthetik a kérelmező által elmondottak szavahihetőségének megítélését. Az ilyen tanúvallomásoknak különféle forrásai lehetnek, köztük a következők:

- családtagok
- iskolák
- politikai csoportok
- vallási csoportok

Az ilyen bizonyítékokat gondosan meg kell vizsgálni és mérlegelni kell, hogy kiderüljön, alátámasztják a kérelmező beszámolóját, vagy éppen ellentmondanak neki. Amikor a vizsgálatot végző tisztviselő ilyen bizonyítékot gyűjt össze, különös tekintettel kell lennie a titoktartás kérdésére. A vizsgálatot végző tisztviselőnek arról is döntenie kell, hogy milyen súllyal veszi figyelembe az ilyen tanúvallomásokat, és hogy maga a tanú megbízható tanúnak minősül-e.

- **A tagállam állami hatóságaitól származó információ [vissza]**

Előfordulhat, hogy más állami szervek a birtokában vannak olyan információknak, amely segítheti a kérelemhez tartozó lényeges tények megállapítását. Helyénvaló lehet például információt kérni olyan forrásokból, mint:

- az EUODAC ujjlenyomat-egyeztető
- a házasságkötések nyilvántartása
- rendőrségi/bírósági nyilvántartások
- egészségügyi nyilvántartások (ehhez a nemzeti jog és iránymutatások szerint szükség lehet a kérelmező beleegyezésére)

Amennyiben a tagállamok vizsgálatot végző tisztviselői a származási országban gyűjtenek bizonyítékokat, különös gondossággal kell eljárniuk, hogy ne sodorják veszélybe a kérelmezőt vagy a hozzá kapcsolódó személyeket.

- **Más tagállamoktól származó információ [vissza]**

Bizonyos körülmények között helyénvaló lehet információt kérni a kérelmezőről egy másik tagállamtól, ahol korábban tartózkodott. Az ilyen kérésekhez a titoktartási problémák miatt szükség lehet a kérelmező beleegyezésére.

Amennyiben az útmutatót az ilyen kérések benyújtására vonatkozó nemzeti iránymutatással egészítették ki, ezt [itt](#) találja.

2. lépés A szavahihetőség megállapítása [vissza]

Miután a vizsgálatot végző tisztviselő minden információt és bizonyítékot összegyűjtött, az egyes lényeges tényeket alátámasztó bizonyítékok értékelésére kell helyeznie a hangsúlyt.

2.1 Kapcsolja össze a bizonyítékokat az egyes lényeges tényekkel [vissza]

A vizsgálatot végző tisztviselőnek nem szabad elfelejtenie, hogy a lényeges tények nem azonosak a bizonyított tényekkel, ahogy a polgári jogrendszerben általában a „tények” szót értik, hanem inkább olyan állításokat jelentenek, amelyekről a menekültügyi kontextusban el kell döntenie, hogy hitelesek-e vagy sem.

A bizonyítékok összegyűjtése folyamán feltétlenül gondoskodni kell arról, hogy az összegyűjtött bizonyítékok minden esetben az ügghöz tartozó lényeges tényekre vonatkozzanak. Sok esetben a bizonyítékok egyes típusai lényeges tények sokaságára vonatkozhatnak (pl. a személyes meghallgatás vagy az írásbeli nyilatkozatok).

A bizonyítékok és a lényeges tények összekapcsolásához lásd a [sablont](#).

2.2 Értékelje a kérelmező nyilatkozatait a szavahihetőségi mutatók szerint [vissza]

2.2.1 Figyelje meg a belső hitelességet [vissza]

A belső hitelességbe beletartozik a kellő részletesség és a konkrétumok, valamint a következetesség.

2.2.1.1 Kellő részletesség és konkrétumok [vissza]

Milyen szintű részletesség az előírás, vagy mennyi részletre van szükség?

Általános szabály, hogy minél több **részlet** áll rendelkezésre, annál pontosabb lesz az összkép. Ez arra a tényre vonatkozik, hogy a valóban átélt eseményekről az ember rendszerint élénkebben és spontánul tud beszámolni. A vizsgálatot végző tisztviselőnek mindazonáltal nem szabad elfelejtenie, hogy ésszerű magyarázata lehet annak, hogy a kérelmező nem tud részletesen felidézni egy bizonyos eseményt, és szem előtt kell tartania a lehetséges torzításokat (lásd még a [2.4 részt az esetlegesen torzító tényezőkről](#)). A részletek hiánya ezért nem minden helyzetben érinti a szavahihetőséget.

A **konkrétumok** a nagyon személyes, egyéni körülményeket, az esemény átélésének és elmesélésének módját jelentik. A történet váza sok esetben nagyon hasonló lehet, de minden ügynek megvannak a maga sajátos konkrétumai, amelyek egyedivé teszik. Ilyen esetekben hasznos lehet, ha a vizsgálatot végző tisztviselő nem ragad le túlzottan a kérelem alapelemeinél, hanem többet kérdezősködik az eseményről, és ezzel fényt derít a konkrétumokra. Ha a kérelmező beszámolója teljességgel nélkülözi a konkrétumokat, ez a hitelesség hiányát jelezheti.

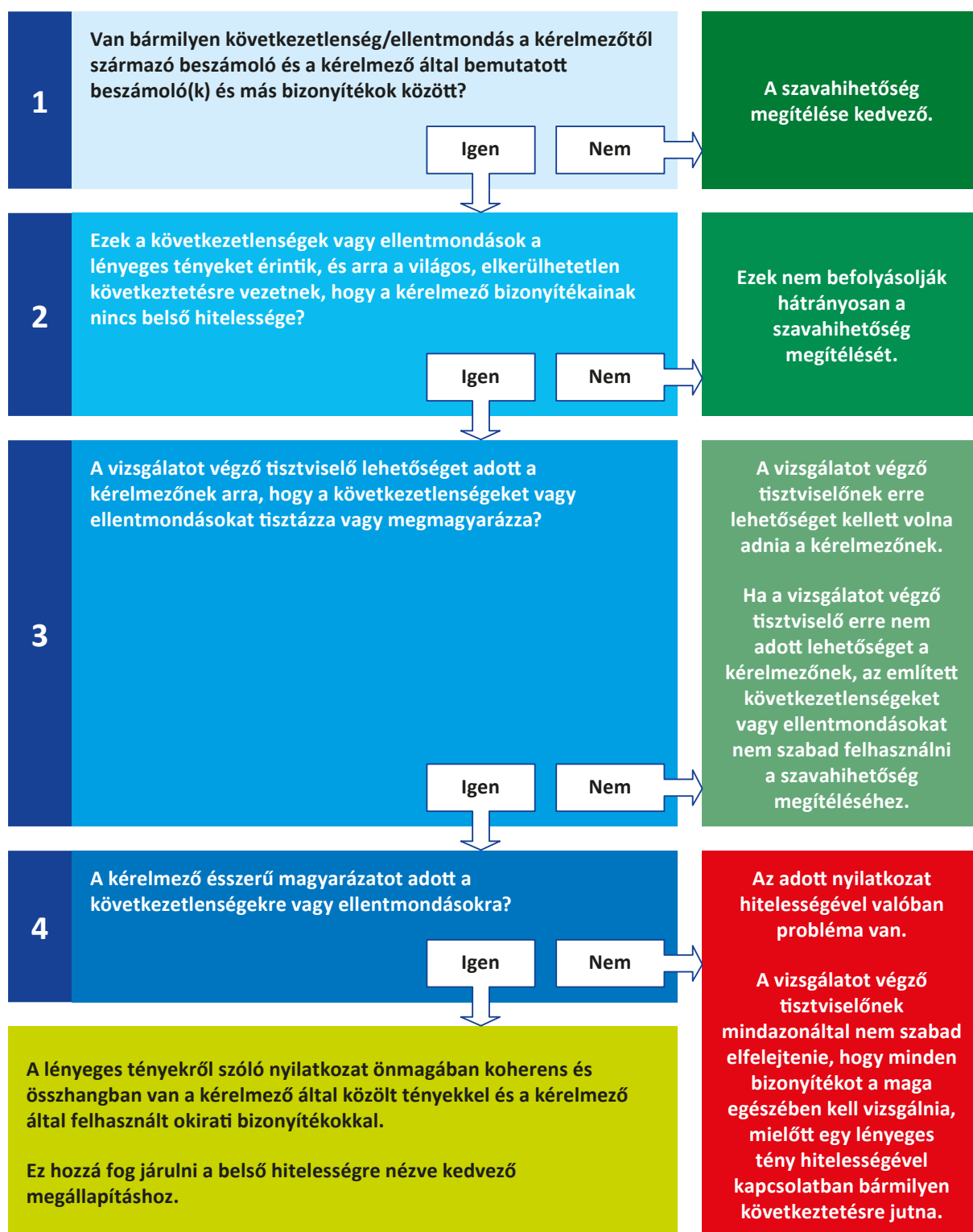
Rendes esetben a személyes meghallgatás a legfontosabb információforrás a lehető legtöbb részlet és konkrétum összegyűjtéséhez, a lényeges részletek kinyerése pedig nagymértékben függ attól, hogy a vizsgálatot végző tisztviselő mennyire jártas a meghallgatásban (a jó légkör megteremtése, jó meghallgatási technikák, az ügyre vonatkozó háttérismeretek).

2.2.1.2 Következetesség [vissza]

Következetesség alatt általában azt értik, hogy a kérelmező által előadott lényeges tények között nincsenek ellentmondások, különbségek és variációk. Ez a következőkre vonatkozik:

- a kérelmező szóbeli vagy írásbeli nyilatkozatai általában véve;
- egyazon tárgyról az eljárás különböző szakaszaiban tett különböző nyilatkozatok;
- egyazon tárgyról eltérő információk a kérelmező által bemutatott egyéb bizonyítékok alapján.

Az alább bemutatott, négy szakaszból álló teszt hasznos útmutatást adhat ahhoz, hogy a vizsgálatot végző tisztviselőnek hogyan kellene kezelnie a következetességet/következetlenséget:

2.2.1.3 A viselkedést nem szabad a szavahihetőség mutatójának tekinteni [vissza]

A viselkedés általában véve a nonverbális kommunikációs jelzéseket és magatartásmódokat jelenti, amelyen a hangnem és a hanghordozás, az előadásmód, a szemkontaktus és az arckifejezések stb. Ezek leginkább a személyes megfigyelésen válnak láthatóvá.

A vizsgálatot végző tisztviselő a viselkedést nem tekintheti a szavahihetőség mutatójának. A kérelmező viselkedésén alapuló megállapítások gyakran egyszerű feltételezések és zsigeri érzések alapján hozott, szubjektív ítéletek.

2.2.2 Figyelje meg a külső hitelességet [vissza]

A külső hitelesség a származási országra vonatkozó információval (COI), az ismert tényekkel és a döntéshozó hatóság által összegyűjtött más bizonyítékokkal való összhangot jelenti.

2.2.2.1 A COI-val való összhang [vissza]

A kérelem mérlegelésekor a COI-t több szempontból is fel lehet használni. Felhasználható arra, hogy megerősítse a kérelmező lényeges tényekről adott beszámolóját, emellett biztosítja a háttérbizonyítékot a hazatéréssel járó kockázat értékeléséhez.

- **Egybehangzó COI**

Ha az objektív COI alátámasztja a kérelmező bizonyítékait, nincs komoly ok a kétségre, és a közölt tény el lehet fogadni.

- **Ellentmondó COI**

A közölt lényeges ténynek nyilvánvalóan ellentmondó COI a szavahihetőséget negatívan befolyásoló tényező. A kérelmezőnek ezért lehetőséget kell adni a további magyarázatra.

- **A COI hiánya**

A COI hiányából nem feltétlenül következik, hogy a közölt tény/esemény nem is történt meg. Okozhatja például az is, hogy a származási országban korlátozottan lehet információhoz jutni, vagy hogy az esemény kisebb léptékű és jelentőségű volt stb. A COI hiánya ezért önmagában nem elég a szavahihetőség kedvezőtlen megítéléséhez.

2.2.2.2 A közismert információkkal való összhang [vissza]

Bizonyos tények közismertek és ésszerűen nem vitathatók (ilyenek a fizika törvényei például). Az ilyen tények függetlenek a kulturálisan eltérő érzékeléstől. Az ilyen tényeket rendes esetben nem kell további bizonyítékokkal alátámasztani. Ahhoz, hogy a kérelmező beszámolója hitelesnek bizonyuljon, összhangban kell lennie az ilyen közismert információkkal. E fogalom alkalmazásakor a vizsgálatot végző tisztviselőnek ügyelnie kell arra, hogy ne terjessze ki olyan fogalmakra, amelyeket a saját társadalmi, kulturális és személyes háttéréből kiindulva tekint biztosnak.

2.2.2.3 A többi bizonyítékkal való összhang [vissza]

Az egyéb bizonyítékok közé tartozhatnak az eltartott hozzátartozók és szemtanúk nyilatkozatai, más állami hatóságoktól származó dokumentumok, szakértői jelentések stb. Az ilyen bizonyítékok alátámaszthatják a kérelmező kijelentéseit, vagy ellentmondhatnak azoknak. Kiindulásként az említett egyéb bizonyítékok belső hitelességét kell felmérni. Amennyiben egy bizonyíték ellentmond a kérelmező nyilatkozatainak, a vizsgálatot végző tisztviselőnek foglalkoznia kell ezzel, és lehetőséget kell adnia a kérelmezőnek arra, hogy megmagyarázza a következtelenségeket. A vizsgálatot végző tisztviselőnek figyelembe kell vennie ezt a magyarázatot.

2.2.3 Figyelje meg a hihetőséget [vissza]

Ahhoz, hogy hihető legyen, az események sorozatának valószínűnek kell lennie, és egy ésszerűen gondolkodó ember számára lehetségesnek kell tűnnie.

A vizsgálatot végző tisztviselőnek tisztában kell lennie azzal, hogy a hihetőség fogalmával óvatosan kell bánni, legalábbis kerülni kell a spekulációkat és szubjektív feltevéseket vagy prekoncepciókat. Egy közölt tény teljesen hihető lehet, ha a kérelmező körülményeivel összefüggésben vizsgálják, beleértve a nemét, életkorát, szexuális irányultságát, iskolai végzettségét, társadalmi és kulturális háttérét, életpasztalatait, a származási országában vagy a szokásos tartózkodási helyén fennálló körülményeket stb. A vizsgálatot végző tisztviselőnek tisztában kell lennie azzal, hogy a saját nézőpontja és a kérelmezőé között lehetnek különbségek, ami potenciálisan megmagyarázza a látszólagos valószínűtlenséget.

A valószínűtlenségre vonatkozó megállapításnak ésszerűen megfigyelt, objektíven indokolható összeütközéseken kell alapulnia, és a vizsgálatot végző tisztviselőnek világosan meg kell fogalmaznia, hogy a beszámolót miért találja valószínűtlennek.

A bizonyítékok és a lényeges tények összekapcsolásához lásd a [sablont](#).

2.3 Értékelje a dokumentumokat [vissza]

A dokumentumokat a következő lépések szerint kell értékelni:

- **Relevancia [vissza]**

A relevancia úgy értendő, hogy a dokumentum egy bizonyos lényeges tényre vonatkozik-e. A relevanciát tisztázni kell a kérelmezővel.

- **Létezés [vissza]**

A létezés arra vonatkozik, hogy a dokumentumtípus az általános információk szerint létezik-e.

- **Tartalom [vissza]**

A következő elemeket kell megvizsgálni:

- Tartalmaz bármilyen belső ellentmondást?
- Összeegyeztethető a kérelmező nyilatkozataival?
- Összeegyeztethető a COI-val?
- Pontos a dokumentum? A pontosság az adott lényeges tény szempontjából releváns részletességre vonatkozik.
- A dokumentum közvetlenül beszámol egy lényeges tényről? Az információk közvetlen forrásból származnak, vagy a kérelmező nyilatkozatairól számolnak be?

- **Forma [vissza]**

A dokumentum formája fontos a valódiságának megítéléséhez. A nemzeti gyakorlattól függően ennek része lehet egy szakértői értékelés vagy a referenciaanyagokkal való összevetés. A vizsgálatot végző tisztviselőnek pusztán a dokumentum formájából csak óvatosan szabad következtetnie annak valódiságára, mivel némely országokban bizonyos dokumentumtípusoknak nincs szabványos formája.

- **Jelleg [vissza]**

A dokumentum jellege arra vonatkozik, hogy eredetiben vagy másolatban mutatják-e be, milyen állapotban van, vannak-e rajta sérülések vagy javításra utaló jelek. Az eredeti dokumentumok rendes esetben többet érnek az értékelésben. A vizsgálatot végző tisztviselőnek mindazonáltal szem előtt kell tartania, hogy egyes dokumentumokból nem lehet eredeti példányt szerezni.

- **Szerző [vissza]**

A vizsgálatot végző tisztviselőnek meg kell győződnie a szerző képesítéseiről és pártatlanságáról és/vagy szakirányú tapasztalatairól.

A dokumentumokat az alátámasztani kívánt lényeges tény megállapítására használt más bizonyítékokkal, valamint a szavahihetőség megállapításának más elemeivel együtt kell megvizsgálni. A dokumentumokat ugyanúgy kell értékelni, mint az összes többi bizonyítékot. Nem helyénvaló, ha egy dokumentumot anélkül ítélnék súlytalannak, hogy ezt a megállapítást megindokolják a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján – azaz a megbízhatóságára vonatkozóan beszerzett objektív országinformáció és más, erre vonatkozó bizonyítékok alapján.

A kérelmező által bemutatott dokumentumokról bővebben lásd az [1.3.2.1 részt](#).

A szavahihetőségre vonatkozó megállapításokhoz lásd a [sablont](#).

2.3.1 Értékelje az orvosi és pszichológiai bizonyítékokat [vissza]

A képesítéssel rendelkező személyek által készített bizonyítékok egy nagyon sajátos típusa az orvosi vagy pszichológiai bizonyíték. A vizsgálatot végző tisztviselő orvosi kérdésekben nem ítélezhet, és nem véleményezheti az orvos által előírt kezelést. Az orvosnak nem feladata a szavahihetőség vagy a jogi kérdések megítélése.

Az orvosi vagy pszichológiai jelentéseknek elegendő információt kell tartalmazniuk az egészségügyi szakember képesítéséről és a vizsgálati módszerekről, hogy lehetővé tegyék a megbízhatóságának független értékelését. A nemzeti iránymutatások szerint ezt az értékelést végezheti a vizsgálatot végző tisztviselő vagy egy szakértő.

Olyan esetben, amikor például kínzással kapcsolatos állítás merül fel, az orvosi jelentéseket az [isztabuli jegyzőkönyv](#) normáihoz viszonyítva kell értékelni.

A vizsgálatot végző tisztviselőnek kétség esetén lehetősége nyílna arra, hogy a nemzeti gyakorlatnak megfelelően másodvéleményt kérjen. Amennyiben az útmutatót erre vonatkozó nemzeti iránymutatással egészítették ki, ezt [itt](#) találja.

2.4 Vegye figyelembe azokat az egyéni és környezeti tényezőket, amelyek torzíthatják a képet [vissza]

A lényeges tényeket alátámasztó bizonyítékok hitelességének vizsgálata közben a vizsgálatot végző tisztviselőnek szem előtt kell tartania, hogy a kérelmező egyéni helyzete és személyes körülményei nagymértékben befolyásolhatják, hogy a kérelmező hogyan látja és hogyan adja elő a kérelemmel kapcsolatos eseményeket. Az információ befogadásában és értelmezésében torzító tényező lehet a vizsgálatot végző tisztviselő élete és szakmai tapasztalatai, valamint az előítéletei is.

Az ilyen, az emberi természetre jellemző jelenségektől gyakorlatilag lehetetlen megszabadulni. A személyes meghallgatás lebonyolításakor (lásd az [EASO személyes meghallgatásról szóló gyakorlati útmutatóját](#)), valamint a szavahihetőség megállapításakor azonban tudatában kell lenni ezeknek a jelenségeknek. Mindig elemezni kell azt is, hogy az ilyen egyéni és szubjektív tényezők befolyásolhatták-e a szavahihetőség mutatóit, vagy hogy magyarázattal szolgálhatnak-e a kérelmező kijelentéseinek látszólagos következetlenségeire vagy ellentmondásaira.

A torzító tényezők sok esetben keresztezik egymást. A menekültügy területén dolgozó személyeknek feltétlenül tudatában kell lenniük az ilyen tényezőknek. Az alábbiakban nem teljes felsorolást adunk az olyan lehetséges tényezőkről, amelyek torzíthatják a képet.

2.4.1 A kérelmezővel kapcsolatos tényezők [vissza]

A szóbeli nyilatkozatok jelentik a kérelmező által benyújtott fő (és nagyon gyakran az egyetlen) bizonyítékot. Amikor értékeli ezek szavahihetőségét, a vizsgálatot végző tisztviselőnek ügyelnie kell arra, hogy ellenőrizze, hogy a kérelmezőnek lehetősége nyílt-e a tények rendes felidézésére és előadására, és hogy a közölt információt megfelelően befogadták és értelmezték. Ezt a folyamatot számos tényező érdemben befolyásolhatja.

2.4.1.1 Emlékezet [vissza]

Az emberi emlékezetnek rétegei és korlátai vannak, és ezt el kell fogadni, ha valaki menedékkérővel dolgozik, akik a nyilatkozataikban gyakran kizárólag az emlékezetükre támaszkodhatnak. A dátumok felidézése, régen történt események vagy egyszer látott emberek részletes leírása nagyon nehéz feladat lehet.

A vizsgálatot végző tisztviselőnek a személyes meghallgatás lebonyolításakor és később az eredményeinek elemzésekor reális elvárásokat kell támasztania a távoli, gyakran traumatikus emlékek részletességével szemben. A meghallgatás lebonyolításának módja szintén befolyásolja, hogy a kérelmező milyen mennyiségű és minőségű információt tud felidézni. A meghallgatáson kerülni kell például a szuggesztív kérdéseket, mivel ezek befolyásolhatják a kérelmező beszámolóját az eseményekről. További iránymutatásért lásd az [EASO személyes meghallgatásról szóló gyakorlati útmutatóját](#).

2.4.1.2 Trauma és poszttraumás stressz szindróma [vissza]

A kérelmező aktájában szereplő, erre vonatkozó orvosi jelentés vagy pszichológiai szakvélemény általában világos bizonyíték arra, hogy az érintett személyt olyan traumatikus élmény érte, hogy az emlékezőképessége, a múltbeli események felidézése, a tárgy követésére és a strukturált beszámolóra való képessége súlyosan gátolt lehet. A traumatikus élmények félelemhez és bizalomvesztéshez vezethetnek, ezek viszont kihatnak arra, hogy a kérelmező milyen mennyiségű és minőségű információt hajlandó közölni.

A traumát átélt vagy poszttraumás stressz szindrómától (PTSD) szenvedő személyek nyilatkozatai gyakran töredékesek, nem követik az időrendet, és ezeket nem az akarat irányítja, hanem érzékszervi ingerek váltják ki. A traumatizált személyek esetenként nem akarnak beszélni a nehéz élményeikről.

Ilyenkor ajánlatos nagyobb súlyt helyezni az ügy objektív körülményeire, a kérelmező által mutatott félelem szubjektív eleme helyett. Amikor a vizsgálatot végző tisztviselő egy traumatizált személy kérelmét vizsgálja, a szavahihetőségi mutatók alkalmazásában nem szabad ugyanolyan szintű elvárásokat támasztania (lásd a [2.2 részt a szavahihetőségi mutatók használatáról](#)). A vizsgálatot végző tisztviselőnek különösen olyankor kell körültekintőnek lennie, ha a kérelmező nyilatkozatai alapján kedvezőtlen megállapításokat tenne a szavahihetőségről.

Azt is érdemes szem előtt tartani, hogy traumatikus események vagy élmények a származási ország elhagyása után is történhettek, akár abban az országban is, ahol a menekültügyi eljárás zajlik.

2.4.1.3 Egyéb pszichológiai és egészségügyi problémák [vissza]

A világos, koherens nyilatkozatok neheztettsége a kérelmező egészségügyi problémáiból és függőségeiből is eredhet, ha például erős gyógyszert szed, értelmi fogyatékos, depressziós, alkohol- vagy kábítószerfüggő. Ha a vizsgálatot végző tisztviselő nem tud az ilyen tényezőkről, és ezáltal nem foglalkozik velük, téves következtetésekre juthat a szavahihetőségről.

2.4.1.4 Életkor [vissza]

Az életkor mint tényező döntő fontosságú lehet a szavahihetőség megítélésében. Különösen fontos a kísérő nélküli kiskorúak esetében, illetve olyankor, ha kiskorúakat hallgatnak meg tanúként a szüleik (gyámjuk) ügyében.

A gyermekek nyilatkozatai esetenként következtelnek, pontatlan kifejezéseket vagy a velük utazó szüleiktől vagy rokonaiktól hallott kijelentéseket tartalmazhatnak stb. Fontos ezért, hogy a meghallgatást gyermekbarát módon bonyolítsák le (lásd az [EASO személyes meghallgatásról szóló gyakorlati útmutatóját](#)).

Az életkor a nyilatkozatok megtételének ideje és az átélt események ideje szempontjából egyaránt releváns tényező.

Az életkorral összefüggő torzító tényezők a körülményektől függően az időségek esetében is fontosak lehetnek.

2.4.1.5 Iskolai végzettség [vissza]

Az iskolai végzettségbeli különbség kihathat arra, hogy a kérelmező mennyire képes megfigyelni és felidézni az eseményeket, illetve mennyire tudja tagolni az elvárt tartalmat és megfelelően értelmezni a kérdéseket. A szűkszavú, nyers válaszok, a dátumok és távolságok tévesztése jelezheti a korlátozott szókinccset, az általános ismeretek korlátozottságát, az elvont fogalmak megértésére és leírására való képesség hiányát, vagy azt, hogy a kérelmező nem tudja, hogy részletes beszámolót várnak el tőle.

2.4.1.6 Kultúra, vallás és meggyőződés [vissza]

A személy kultúrája, vallása és meggyőződése meghatározó abból a szempontból, hogy hogyan definiálja saját identitását, hogyan látja a társadalmi szerepeket és hatalmi viszonyokat, hogyan fogja fel, értelmezi és adja vissza az információt. Az időpontok, évszakok, távolságok, a társadalmi beavatás vagy a közéletben való részvétel ideje, a szoros családi kötelék fogalma és a testbeszéd a felsorolt tényezőktől függően változó lehet.

Más tényezők, köztük az iskolai végzettség, az életkor, a nyelv, a nem vagy a társadalmi státusz és a szokások szintén fontosak ebben a tekintetben.

A kérelem szavahihetőségének mérlegelésekor a vizsgálatot végző tisztviselőnek tisztában kell lennie a kulturális és/vagy vallási háttérből eredő potenciális különbségekkel. Gyakran interkulturális kompetenciára van szükség, hogy a tisztviselő a kapott információkat más nézőpontból vizsgálja, mivel a kulturális kód segítségével megfejtetheti a látszólag következtelen kijelentéseket.

A vizsgálatot végző tisztviselőnek ennek ellenére nem szabad a saját kultúrája „foglyának” tekintenie a kérelmezőt, ahogy azt sem feltételezheti előre, hogy egy bizonyos kulturális vagy vallási közegből érkező személy meghatározott módon fog viselkedni, ebből következően tartózkodnia kell a potenciális szavahihetőségi kérdés kezelésétől. A vizsgálatot végző tisztviselőnek csak azután kell ellenőriznie, hogy a konkrét szavahihetőségi kérdést okozhatja-e valamilyen kulturális, társadalmi, vallási vagy más akadály, miután a kérdéseire nem kap választ.

2.4.1.7 Szexuális irányultság és nemi identitás [vissza]

A szexuális irányultsággal és nemi identitással kapcsolatos kérdések gyakran kényes témák, ezért a szavahihetőség megítélésénél a téma speciális ismeretét és a tisztviselő külön figyelmét igénylik. A vizsgálatot végző tisztviselőnek ezt a követelményt nem szabad úgy értelmeznie, hogy ilyen esetben fenntartás nélkül el kell fogadnia a kérelmező bármely közlését. Szükség van viszont a nagyfokú tudatosságra, az emberi méltóság és a sokszínűség tiszteletben tartására, mivel a kérelmező beszámolója ilyen esetekben közvetlenül kapcsolódik a kifejezetten kényes, személyes kérdésekhez.

Azok a személyek, akiknek a kérelme összefügg a származási országukban nem elfogadott szexuális irányultsággal vagy nemi identitásukkal, gyakran kénytelenek titkolni valódi identitásukat, érzelmeiket és véleményüket, hogy elkerüljék a szégyent, a kirekesztést és a megbélyegzést, sőt nagyon gyakran az erőszak veszélyét is. A megbélyegzettség és a szégyenérzet tovább gátolhatja a kérelmezőt abban, hogy a menekültügyi kontextusban információt adjon ki. Számos esetben előfordul, hogy a kérelmező csak az ismételt kérelmében közli, hogy leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű vagy interszexuális.

A vizsgálatot végző tisztviselőnek tartózkodnia kell a szexuális kisebbségek tagjainak viselkedésével vagy kinézetével kapcsolatos sztereotip feltevésektől, szem előtt tartva, hogy az adott kérelmezőt több más tényező, például a kulturális és társadalmi háttér, az oktatás és a nem is erősen befolyásolhatta.

2.4.1.8 Társadalmi nem [vissza]

A társadalmi nem nem a biológiai nemet jelenti, hanem a társadalom azzal szemben támasztott elvárásait, hogy a nők és férfiak hogyan viselkednek, hogyan oszlik meg a hatalom a két nem között, milyen szerepekkel és tulajdonságokkal bírnak a társadalomban. A nemi szerepek nemcsak az egyén saját magáról alkotott képére hatnak ki, hanem a viselkedését, a társadalmi és politikai élethez való viszonyulását, de az üldöztetés és a súlyos sérelem módjait is befolyásolják – ezek az áldozat és az elkövető nemétől függően különbözőek lehetnek.

A kérelmező esetenként nem tudja, hogy a vele szemben tanúsított magatartásmódok némelyike sérti az emberi jogait, mert egész életében így kezelték. A megbélyegzettség és/vagy a szégyenérzet viszont meggátolhatja a kérelmezőt az információk közlésében.

2.4.2 A vizsgálatot végző tisztviselővel kapcsolatos tényezők [vissza]

A menekültügyi területen végzett munka azt jelenti, hogy folyamatosan együtt kell dolgozni a különböző kultúrákból érkező, különböző társadalmi háttérrel és életpasztorátokkal rendelkező emberekkel. Ez az egyik olyan tényező, amely a vizsgálatot végző tisztviselő munkáját érdekessé teszi. A vizsgálatot végző tisztviselő mindazonáltal ugyanúgy ember, így előfordulhat, hogy stresszt és frusztrációt érez ebben a kihívásokkal teli munkakörnyezetben.

A vizsgálatot végző tisztviselő pártatlanságát különféle tényezők befolyásolhatják:

2.4.2.1 Legyen tudatában a stressz, a munkaterhelés és a határidők hatásának [vissza]

A stressz, a munkaterhelés és a rövid határidők gyakran egymást erősítik, és döntő hatással lehetnek a kérelem végső elbírálására.

A vizsgálatot végző tisztviselőnek mindennapi munkája során mennyiségileg meghatározott célszámokat kell teljesítenie, megfelelően indokolt határozatokat kell megfogalmaznia határidőre, emellett olyan kérelmezőkkel kell foglalkoznia, akik nem együttműködők, vagy nagyon traumatikus személyes élményeket éltek át.

Nem szabad elfelejteni, hogy a vizsgálatot végző tisztviselőnek is van magánélete, amely szintén a problémák és stresszhelyzetek forrása lehet, és ez kihat a szakmai feladatokkal szembeni hozzáállására és a munkahelyi stressztűrő képességére. A szavahihetőség megállapításának folyamatát még egy olyan egyszerű dolog is megzavarhatja, mint az éhség, fejfájás vagy ingerültség. A professzionális vizsgálatot végző tisztviselőnek mindezen tényezőkkel tisztában kell lennie, és folyamatosan törekednie kell a hatásuk visszaszorítására.

Mielőtt következtetésre jutna egy konkrét bizonyíték hitelességéről vagy általában a szavahihetőségről, a vizsgálatot végző tisztviselőnek meg kell próbálnia kizárólag az adott ügyre fókuszálni. Hasznos lehet rövid szünetet tartani, mielőtt döntést hoz a szavahihetőségről.

2.4.2.2 Legyen tudatában a menekültügyi beszámolóknak való tartós kitettség hatásának [vissza]

A menekültek kínzásról és bántalmazásról szóló (nem mindig hihető) beszámolóinak való sokéves kitettség különféle hatásokkal járhat, a rutintól és az egyes esetek pártatlan, egyedi megítélésére való képtelenségtől a másodlagos traumatizációig és a PTSD-től szenvedő személyekéhez hasonló tünetek megjelenéséig.

Ha a vizsgálatot végző tisztviselő tartósan ki van téve a menekültügyi történeteknek, hajlamosabb lehet elkerülni a nyilatkozatok alaposabb megismerését, hogy kerülje a traumatizáló beszámolókat, vagy éppen „rokonszenvfáradtság” alakul ki nála vagy „páncélt növeszt”. A vizsgálatot végző tisztviselő ilyen esetekben hajlamosabb lehet az alaptalan következtetésekre, anélkül hogy megfelelően mérlegelné a szavahihetőséget.

2.4.2.3 Kerülje az előítéleteket és a sztereotípiákat [vissza]

Az újonnan megismert személyek sztereotip sémákkal való kategorizálása a megjegyzéshez vagy az ismétlődő feladatok elvégzéséhez normális jelenség az embereknél, és a legtöbb esetben így járunk el. Fontos azonban a tudatosság és a nyitottság megőrzése, a korábbi személyes és szakmai tapasztalatok ellenére. Ha a tisztviselő nem így jár el, előfordulhat, hogy a kérelmező által előadott beszámolót nem fogja fel rendesen vagy félreérti.

A cél az, hogy a tisztviselő kerülje a hitelességre vonatkozó, előre determinált következtetést olyan esetekben, amikor a kérelmező tulajdonságai látszólag sok ponton hasonlítanak számos korábbi esethez, ahol a szavahihetőségről bizonyos megállapítások születtek.

2.4.2.4 Fontos az önértékelés és a szupervízió [vissza]

A vizsgálatot végző tisztviselőnek reflektálnia kell saját teljesítményére, igényeire, valamint az egyes menekültügyi esetek kezelésében felmerülő potenciális nehézségekre. Ezeket ajánlatos lehet megvitatni a kollégákkal, egy pszichológussal vagy felettesel, hogy a tisztviselő megkapja a szükséges támogatást, és kellő önismeretre tegyen szert a kiegészítő vagy továbbképzési igény felismeréséhez.

A pozitív visszajelzések hiánya, a felettesek tisztázatlan elvárásai vagy a teljesítménymutatók gyakran stresszt okoznak és kiegészítéshez vezethetnek. A rendszeres szupervízió és a vizsgálatot végző tisztviselő aggályainak kezelése javíthatja a szakmai motivációt és ösztönözheti a tapasztalatcserét.

2.4.3 Az interjúhelyzettel kapcsolatos tényezők [vissza]

Az interjúhelyzet több szempontból is befolyásolhatja a kérelmező nyilatkozatait: hivatalos keretben folyik a beszélgetés, ami a kérelmező számára önmagában stresszt okozhat; a személyes életéhez tartozó témákat egy idegennel kell megvitatnia; a gyermek jelenléte elvonhatja a kérelmező figyelmét; a meghallgatás korlátozott ideig tarthat, ezért sietnie kell. Mindezekkel a személyes meghallgatás előtt és közben is megfelelően foglalkozni kell, hogy az interjúhelyzet a lehető legkisebb mértékben befolyásolja a nyilatkozatokat, de ezt később, a kérelmező hitelességének elemzésekor is érdemes szem előtt tartani.

Azzal is tisztában kell lenni, hogy a kérelmező szóbeli nyilatkozatai nagyon gyakran nem a kérelmező anyanyelvén hangzanak el, és/vagy ezeket tolmács közvetíti. Ez a tényező torzíthatja a képet, ezért a vizsgálatot végző tisztviselőnek tudnia kell róla.

A menekültügyi hatóság feladata, hogy megbízható, kompetens tolmácsot biztosítson a menekültügyi meghallgatásra. Mivel azonban a tolmács is ember, óhatatlanul tovább „szűri” a hallott vagy olvasott információkat.

A tolmács szerepéről lásd még az **EASO személyes meghallgatásról szóló gyakorlati útmutatóját**.

A nyelvi akadályokhoz és az interjúhelyzethez köthető torzítások lehetséges eredményei lehetnek például a következők:

- A szavahihetőség értékelése során a vizsgálatot végző tisztviselőnek szem előtt kell tartania, hogy **a kérelmező nyilatkozataiban vagy lefordított okmányaiban észlelt látszólagos következetlenségek vagy ellentmondások nyelvi akadályokból is eredhetnek** (pl. egy szónak a kontextustól függően több jelentése lehet, a tolmács nem ismerte a szó helyes megfelelőjét a menedék szerinti ország nyelvén stb.).
- A kérelmezőt a **szorongása, szégyenérzete vagy a meghallgatáson jelen lévő tolmáccsal szembeni bizalmatlansága** visszatarthatja attól, hogy elmondja az igazat vagy részletesebb felvilágosítást adjon. A korábban már említett tényezők – a nem, a kulturális háttér és a megfélemlítéstől való félelem – ugyancsak szerepet játszhatnak az ilyen esetekben.
- Ennek a másik aspektusa az lehet, amikor a kérelmező állítja, hogy a jelenlegi és a korábbi nyilatkozatai közötti ellentmondások a **tolmács nyelvtudásának hiányosságai**ból adódnak (vagy a saját hiányos nyelvtudásából, ha tolmács szolgálatait nem vették igénybe), miközben valójában egyszerűen következetlen kijelentéseket tett.

A vizsgálatot végző tisztviselőnek – lehetőség szerint – mindig lehetőséget kell adnia a kérelmezőnek arra, hogy foglalkozzon a nyilvánvaló következetlenségekkel, és végül el kell döntenie, hogy az adott esetben el lehet-e fogadni a kapott magyarázatot.

2.5 Döntse el, a lényeges tények közül melyiket lehet elfogadni [vissza]

2.5.1 Az egyes lényeges tényekhez tartozó összes bizonyítékot a maga teljességében vizsgálja [vissza]

A vizsgálatot végző tisztviselő egy lényeges tény hitelességéről nem vonhat le következtetéseket úgy, hogy a bizonyítékot önmagában, elszigetelten vizsgálja. Minden bizonyítéknak – akár okirati, akár szóbeli – meg kell adni a kellő súlyt. Az egyes bizonyítékok értékelése és a bizonyítékot övező körülmények kihatnak a bizonyíték minőségére és az ügyhöz tartozására, ezáltal arra is, hogy a vizsgálatot végző tisztviselő mekkora jelentőséget tulajdonít neki. Amikor a vizsgálatot végző tisztviselő megvizsgálja az egyes lényeges tényekhez tartozó összes bizonyítékot, és mérlegeli ezek súlyát, különbséget tesz aszerint, hogy alátámasztják a tényt vagy ellentmondanak neki.

2.5.1.1 Döntse el, melyek a megalapozott (elfogadott) és megalapozatlan (elutasított) tények [vissza]

Azzal, hogy a bizonyítékokat a maguk teljességében nézi, a vizsgálatot végző tisztviselő el tudja dönteni, hogy elfogadja vagy elutasítja a lényeges tényeket.

Az elfogadott tények: Egy közölt tényt el lehet fogadni, ha a kérelmező egyéni és helyzeti körülményeit és szükség esetén a szavahihetőségről tett, potenciálisan hátrányos megállapításokra általa adott magyarázatok ésszerűségét figyelembe véve, a kérelmező említett tényre vonatkozó kijelentései:

- kellőképpen részletesek;
- önmagukban következetesek;
- összhangban vannak a családtagok és szemtanúk által közölt információkkal;
- összhangban vannak a rendelkezésre álló egyedi és általános objektív információval;
- a kérelmező egyéni és helyzeti körülményeinek fényében hihetőek;
- és különösen, ha meggyőző okirati vagy más bizonyítékok támasztják alá (azaz az ilyen bizonyítékok hitelessége, megbízhatósága és súlya alapján).

Az elutasított tények: Egy közölt tényt el lehet utasítani, ha a szavahihetőségről tett, potenciálisan hátrányos megállapításokra a kérelmező által adott magyarázatok ésszerűségét és a kérelmező egyéni és helyzeti körülményeit

figyelembe véve, a kérelmező említett tényre vonatkozó kijelentései nem kellőképpen részletesek, következetesek és hihetőek, és/vagy más megbízható, objektív bizonyítékok ellentmondanak ezeknek.

2.5.1.2 **Döntse el, hogy mely tények maradtak bizonytalanok [vissza]**

Előfordulhatnak olyan tények, amelyek önmagukban hitelesek (koherensek és hihetőek), és nem mondanak ellent a kérelmező ügyéről rendelkezésre álló egyedi és általános információknak, mégis bizonytalanok maradnak, mert nem támasztják alá okirati vagy más bizonyítékok, vagy mert olyan tények, amelyekkel kapcsolatban maradt némi kétség. Ezeket az elemeket tovább kell vizsgálni, hogy el lehessen dönteni, hogy elfogadják vagy elutasítják őket.

2.5.2 **A továbbra is bizonytalan, lényeges tényekre alkalmazza a kvalifikációs irányelv 4. cikkének (5) bekezdését („kétség esetén a javára” elv) [vissza]**

Annak ellenére, hogy a kérelmező és a döntéshozó hatóság erőfeszítéseket tett, hogy bizonyítékokkal támassza alá a kérelmező által közölt lényeges tényeket, a tények némelyike körül továbbra is maradhat némi bizonytalanság.

Ilyen esetekben a QD 4. cikkének (5) bekezdése megengedi a vizsgálatot végző tisztviselőnek, hogy egyértelmű következtetésre jusson arról, hogy elfogad-e egy közölt lényeges tényt és elosztatja a kétségeket:

„Amennyiben a tagállamok alkalmazzák az (1) bekezdés első mondatában említett elvet, amely szerint a kérelmezőnek meg kell indokolnia a nemzetközi védelem iránti kérelmét, és amennyiben a kérelmező állításait nem támasztják alá dokumentumok vagy egyéb bizonyítékok, úgy ezen állításokat nem kell bizonyítani, amennyiben:

- a) a kérelmező láthatóan mindent megtett kérelmének alátámasztása érdekében;
- b) a kérelmező átadta a rendelkezésére álló valamennyi bizonyítékot, és az egyéb jelentős, de hiányzó bizonyítékok vonatkozásában kielégítő magyarázatot adott;
- c) megállapítható, hogy a kérelmező állításai logikailag összefüggőek és hihetőek, és nem mondanak ellent a kérelmével kapcsolatban ismert általános és egyedi információknak;
- d) a kérelmező az első adandó alkalommal benyújtotta a nemzetközi védelem iránti kérelmét, kivéve, amennyiben alapos indokkal igazolni tudja ennek elmulasztását; és
- e) általánosságban megállapítható a kérelmező szavahihetősége.”

A QD 4. cikkének (5) bekezdését egyes tagállami rendszerekben úgy is tekintik, hogy ez a „kétség esetén a javára” elv alkalmazása.

A QD 4. cikkének (5) bekezdésében megadott öt kritérium összeadódik. Ez azt jelenti, hogy a vizsgálatot végző tisztviselőnek meg kell győződnie arról, hogy mindegyik teljesül (bizonyos mértékig). Ha mind az öt kritérium teljesül, a vizsgálatot végző tisztviselőnek alkalmaznia kell a QD 4. cikkének (5) bekezdését (kétség esetén a kérelmező javára ítélni), és el kell fogadnia a lényeges tényt. Ezek után nem is marad ok arra, hogy ne így tegyen.

A vizsgálatot végző tisztviselőnek mindazonáltal ésszerű egyensúlyt kell tartania az a), b), c), d) és e) pont között, figyelembe véve a kérelmező egyéni és helyzeti körülményeit. Ez azt jelenti, hogy a vizsgálatot végző tisztviselőnek mindegyik kritériumnál mérlegelnie kell, hogy milyen mértékben teljesült; előfordulhat, hogy az egyik kritérium nagymértékben teljesül (például nagyon szilárdak a nyilatkozatok), és ez kompenzálja egy másik kritérium teljesítésének csekélyebb mértékét (például kevés a magyarázat arra, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelmet miért nem nyújtotta be az első adandó alkalommal).

Az a) és a b) pontról további útmutatásért lásd az 1.2.1 részt, a c) pontról lásd a 2.2–2.4 részt. Ebben a részben az e) ponthoz adunk további útmutatást:

Általánosságban megállapítható a kérelmező szavahihetősége (a QD 4. cikke (5) bekezdésének e) pontja):

Amikor egy lényeges tény megalapozottságát értékeli, a vizsgálatot végző tisztviselő azt is megvizsgálja, amit a kérelmező „szavahihetőségi múltjának” lehetne nevezni. Más szóval, a vizsgálatot végző tisztviselő figyelembe veszi, hogy más lényeges tények értékelésekor milyen (kedvező/kedvezőtlen) megállapításokat tett a szavahihetőségről.

Néhány tény éppen a kérelmező általános szavahihetőségének megítélésékor kap jelentőséget, még ha egyébként önmagukban nem is számítanak lényeges tényeknek.

A kérelmező általános szavahihetőségi megítélését más tényezők is befolyásolhatják:

- arra utaló viselkedés, hogy a kérelmező még mindig fél visszatérni származási országába; vagy
- a kérelmező viselkedése, amelyet arra utaló jelnek lehet tekinteni, hogy a kérelmező elhallgat valamilyen információt, félrevezeti a hatóságot; gátolja vagy késlelteti a kérelem kezelését vagy a döntéshozatalt.

Mindegyik tényezőnek az ügy körülményeitől függő jelentőséget kell tulajdonítani. A vizsgálatot végző tisztviselőnek szem előtt kell tartania, hogy a kérelmező mellett szóló érvek többségben lehetnek az ellene szólókhoz képest.

Amennyiben a vizsgálatot végző tisztviselő arra a következtetésre jut, hogy az általános szavahihetőség olyanra csekély, hogy elutasítja a lényeges tény, meg kell magyaráznia, miért véli úgy, hogy ez árt a kérelem hitelességének.

A szavahihetőség megállapításának végére mindegyik lényeges tényről el kell dönteni, hogy az elfogadott vagy az elutasított csoportba sorolták-e, ami azt feltételezi, hogy a vizsgálatot végző tisztviselő mindegyik lényeges tényről egyértelmű következtetésre jutott.

A lényeges tények elfogadásáról és elutasításáról lásd a [sablont](#).

3. lépés Kockázatértékelés [vissza]

A kockázatértékelés egy előretekintő elemzés, amely az adott kérelmező nemzetközi védelemre való rászorultságát méri fel.

A kérelmezőnek nem kell a kérelme minden aspektusát tekintve szavahihetőnek lennie ahhoz, hogy nemzetközi védelemben részesüljön.

A vizsgálatot végző tisztviselő a kérelem értékelését az összes elfogadott lényeges tényen alapuló kockázatértékeléssel folytatja, mielőtt végleges következtetésre jutna a kérelemről.

3.1 Elemezze az üldöztetéstől való megalapozott félelmet/a súlyos sérelem tényleges veszélyét [vissza]

A nemzetközi védelem iránti kérelem vizsgálatának utolsó szakasza a kérelmező megalapozott félelmének és a visszatérése esetén potenciálisan rá váró súlyos sérelem tényleges veszélyének elemzése. Az elemzés a jövőbeni kockázatra vonatkozik, a döntés meghozatalakor a vizsgálatot végző tisztviselő számára hozzáférhető tények alapján. A kérelmező ma, holnap vagy a közeljövőben várható hazatérésének esetére vonatkozó előrejelzések készítésének eredendő nehézsége és a világos döntéshozatali struktúra hiánya együttesen oda vezethet, hogy a vizsgálatot végző tisztviselő döntéseiben a szubjektív szempontokra szorítkozik. A nemzetközi védelemről hozott elutasító döntések – ha hiba történik – az emberi jogok súlyos megsértéséhez vezethetnek. Ezért rendkívül fontos, hogy a kockázatértékelés objektív módszertan alapján, ne spekulációval történjen. Az útmutatóban leírt előző lépések célja, hogy megteremtse az alapot a kockázatértékelés megkezdéséhez.

Amikor kockázatértékelést készít, a vizsgálatot végző tisztviselő a megállapított lényeges tények alapján elemzi a kockázatot, összevetve az üldöztetéstől való megalapozott félelem vagy a súlyos sérelem tényleges veszélyének megállapítására vonatkozó bizonyítási küszöbvel.

3.1.1 Alkalmazza a kvalifikációs irányelv 4. cikkének (3) bekezdését [vissza]

A QD 4. cikkének (3) bekezdése a menedékjogi kérelem teljes egészében való értékeléséről a következőképpen rendelkezik:

„A nemzetközi védelem iránti kérelem értékelése egyedi alapon, a következők figyelembevételével történik:

- a) a kérelemre vonatkozó határozat meghozatalának időpontjában a származási országra vonatkozó valamennyi releváns tény, ideértve a származási ország törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit, valamint azok alkalmazási módját is;
- b) a kérelmező releváns nyilatkozatai és az általa bemutatott dokumentumok, ideértve az arra vonatkozó információkat is, hogy a kérelmező üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek ki volt-e téve, illetve hogy ezek veszélye fennáll-e;
- c) a kérelmező egyéni helyzete és személyes körülményei, ideértve az olyan tényezőket is, mint a háttér, nem és életkor, annak megállapítása érdekében, hogy a személyes körülményeit figyelembe véve a vele szemben elkövetett cselekmények vagy azon cselekmények, amelyeket vele szemben elkövethetnek, üldöztetésnek, illetve súlyos sérelemnek minősülnek-e;
- d) azon kérdés megválaszolása, hogy a kérelmező a származási ország elhagyása után végzett-e olyan tevékenységet, amelynek kizárólagos vagy legfőbb célja a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásához szükséges feltételek megteremtése volt, annak megállapítása érdekében, hogy e tevékenysége miatt az említett országba való visszatérése esetén a kérelmező vonatkozásában üldöztetés vagy súlyos sérelem veszélye fennállna-e;
- e) azon kérdés megválaszolása, hogy ésszerűen elvárható-e a kérelmezőtől, hogy egy olyan másik állam védelmét vegye igénybe, amelynek állampolgárságát megszerezheti.”

3.1.2 Vegye figyelembe a korábbi üldöztetést és súlyos sérelmet vagy ezek hiányát [vissza]

A vizsgálatot végző tisztviselőnek figyelembe kell vennie, hogy a korábbi üldöztetés vagy súlyos sérelem ténye nemcsak a bizonyítási terhet változtathatja meg (lásd az 1.2.3.1 részt az igazolásra vonatkozó egyedi szabályokról),

hanem az alkalmazandó bizonyítási küszöböt is. A [QD 4. cikkének \(4\) bekezdése](#) kimondja, hogy azon tény, hogy a kérelmező korábban már üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek volt kitéve, illetve vele szemben ilyen üldöztetés vagy súlyos sérelem közvetlen veszélye állt fenn, komoly alátámasztásul szolgál a kérelmező üldöztetéstől való megalapozott félelmének, valamint a súlyos sérelem tényleges veszélyének, kivéve, amennyiben alapos okból feltételezhető, hogy a kérelmezőt nem fogják újból üldözni, illetve hogy a súlyos sérelem veszélye vele szemben már nem áll fenn.

A bizonyítékok értékelésének előző lépései során a vizsgálatot végző tisztviselő már megállapította, mi történt a kérelmezővel a múltban és a jelenben.

Az a tény, hogy a kérelmező korábban üldöztetésnek volt kitéve, önmagában nem jelenti azt, hogy a jövőben is fennáll az üldöztetés veszélye, bár komoly jelzésnek tekinthető.

Azt is fontos szem előtt tartani, hogy a korábbi üldöztetés hiánya nem jelenti azt, hogy a jövőben nem áll fenn az üldöztetés veszélye.

A végső értékeléshez a vizsgálatot végző tisztviselőnek meg kell vizsgálnia a kérelmezőt érintő múltbeli események előfordulását, valamint a származási országban fennálló helyzetet.

3.1.3 Alkalmazza a bizonyítási küszöböt [vissza]

A [QD 4. cikkének \(3\) bekezdésében](#) felsorolt elemeket az alkalmazandó bizonyítási küszöbvel összevetve kell elemezni, hogy kockázatértékelést lehessen készíteni. Az üldöztetéstől való megalapozott félelem és a súlyos sérelem tényleges veszélye esetében a leggyakrabban alkalmazott bizonyítási küszöb az „ésszerű mértékű valószínűség”. Az alkalmazandó bizonyítási küszöbnek minden esetben alacsonyabbnak kell lenni a „minden kétséget kizáró” szintnél.

Amennyiben az útmutatót az alkalmazandó bizonyítási küszöbre vonatkozó nemzeti iránymutatással egészítették ki, ezt [itt](#) találja.

Jogi eszközök és nemzeti hivatkozások

Nemzetközi okmányok

A menekültek helyzetére vonatkozó 1951. évi genfi egyezmény és 1967. évi New York-i jegyzőkönyv

- Az 1951. évi genfi egyezmény és 1967. évi New York-i jegyzőkönyv szövege különböző nyelveken itt érhető el: <http://www.refworld.org/docid/3be01b964.html>

Isztambuli jegyzőkönyv (ENSZ)

Kézikönyv a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés hatékony kivizsgálásáról és dokumentálásáról, 1999. augusztus 9.

- Az isztambuli jegyzőkönyv szövege különböző nyelveken itt érhető el: <http://www.refworld.org/docid/4638aca62.html>

Európai uniós jogi eszközök

Kvalifikációs irányelv (átdolgozás) [QD]

Az Európai Parlament és a Tanács 2011. december 13-i 2011/95/EU irányelve a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról (átdolgozás)

- A QD szövege különböző nyelveken itt érhető el: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1422980659651&uri=CELEX:32011L0095>

A menekültügyi eljárásokról szóló irányelv (átdolgozás) [APD-átdolgozás]

Az Európai Parlament és a Tanács 2013. június 26-i 2013/32/EU irányelve a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról (átdolgozás)

- Az APD-átdolgozás szövege különböző nyelveken itt érhető el: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32013L0032>

Nemzeti jogi eszközök és iránymutatások

Nemzeti iránymutatás az írásbeli nyilatkozatokról [\[vissza\]](#)

Nemzeti iránymutatás a kérelmező által bemutatott dokumentumokról [\[vissza\]](#)

Nemzeti iránymutatás a COI beszerzéséről [\[vissza\]](#)

Nemzeti iránymutatás a szakértői jelentésekről [\[vissza\]](#)

Nemzeti iránymutatás a nyelvelemzési jelentésekről [\[vissza\]](#)

Nemzeti iránymutatás a más tagállamoktól való információgyűjtésről [\[vissza\]](#)

Nemzeti iránymutatás az orvosi/pszichológiai szakvélemények bekéréséről [\[vissza\]](#)

Nemzeti iránymutatás a bizonyítási küszöbről [\[vissza\]](#)

Sablon a bizonyítékok értékeléséhez

A sablon Word verziója e gyakorlati útmutató mellékletében található.

Ez a sablon az egyes ügyek kezelése során, a munkafolyamat különböző szakaszaiban való kitöltésre szolgál.

A cél az, hogy világos áttekintést kapjon az összes felismert lényeges tényről és a kérelmező által előadott, illetve a vizsgálatot végző tisztviselő által összegyűjtött

bizonyítékokról (1. lépés). ⇨ Miután ezeket áttekintette, továbbhaladhat a következő lépésre, ahol véleményt formál az egyes bizonyítékok szavahihetőségéről (2.1–2.4 lépés), ⇨ majd ennek alapján eldönti és beírja, hogy melyik lényeges tényt fogadja el, illetve melyiket utasítja el (2.5 lépés), szükség esetén a QD 4. cikkének (5) bekezdése alkalmazásával. ⇨ Az elfogadott lényeges tények alapján végül elvégzi a kockázatértékelést (3. lépés).

1. lépés: Információgyűjtés			2.1–2.4 lépés: A szavahihetőség megállapítása
A következőkkel kapcsolatban:	Melyek a lényeges tények?		Milyen bizonyítékok kapcsolódnak a lényeges tényekhez?
...származási ország:			⇨
...múltbeli problémák és jövőbeni félelmek:			⇨
...annak okai, hogy a kérelmező problémákat tapasztalt/problémáktól tart:			⇨
...annak okai, hogy a kérelmező nem tudja vagy nem hajlandó igénybe venni a származási ország védelmét:			⇨
...indokok, amiért a kérelmezőt ki kellene zárni:			⇨

	Milyen más egyéni és helyzeti körülmények állnak fenn?	Milyen bizonyítékok vonatkoznak ezekre az egyéni és helyzeti körülményekre?	Milyen megállapítások vonatkoznak a bizonyítékok hitelességére ?
Más releváns egyéni és helyzeti körülmények:			

2.5 lépés: A szavahihetőség megállapítása

Elfogadott lényeges tények	Bizonytalan lényeges tények	Elutasított lényeges tények
	↓ Van bármilyen megjegyzés a QD 4. cikkének (5) bekezdésével kapcsolatban (a), b), c), d) vagy e) pont)?	
	← Mérlegelés után döntsön → Elfogadás Elutasítás	

3. lépés: Kockázatértékelés

HOGYAN JUTHAT HOZZÁ AZ EURÓPAI UNIÓ KIADVÁNYAIHOZ?

Ingyenes kiadványok:

- egy példány:
az EU Bookshopból (<http://bookshop.europa.eu>),
- több példány, valamint plakátok, térképek rendelése:
az Európai Unió képviselőin keresztül (http://ec.europa.eu/represent_hu.htm),
nem uniós országokban a küldöttségektől (http://eeas.europa.eu/delegations/index_hu.htm),
a Europe Direct szolgáltatáson keresztül (http://europa.eu/europedirect/index_hu.htm)
vagy a 00 800 6 7 8 9 10 11 telefonszám tárcsázásával (ingyenesen hívható az EU egész területéről) (*).

(*) A legtöbb hívás és a megadott információk ingyenesek (noha egyes mobiltelefon-szolgáltatókon keresztül, telefonfülkéből és hotelekből a számot csak díjfizetés ellenében lehet hívni).

Megvásárolható kiadványok:

- az EU Bookshopból (<http://bookshop.europa.eu>).

